โครงการยกระดับ
สินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐาน
รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2565

จัดทำโดย กองเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

โครงการยกระดับ
สินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐาน
รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2565

จัดทำโดย กองเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

คำนำ

กรมวิทยาศาสตรบริการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้ดำเนินงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค มีวัตถุประสงค์เพื่อนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ไปถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการ OTOP SME วิสาหกิจรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และชุมชน ให้เกิดการขยายผลอย่างทั่วถึง เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ และส่งเสริมให้สังคมมีการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยดำเนินงานและให้บริการจัดฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี การวินิจฉัยปัญหา ให้คำปรึกษา การวิเคราะห์ทดสอบผลิตภัณฑ์ในห้องปฏิบัติการ การให้ความรู้ ข้อมูลเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านกระบวนการผลิต มาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการบริการเครื่องมือวิทยาศาสตร์ด้านการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป รวมทั้งการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายให้เกิดกลไกความร่วมมือ เพื่อให้เกิดการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอด ตลอดจนการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการให้มีทักษะต่อยอดห่วงโซ่การผลิตสู่การตลาดอย่างยั่งยืน

กรมวิทยาศาสตร์บริการได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ทุกภาคส่วน ได้แก่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น จึงจัดทำหนังสือ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2565 โครงการยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการฯ คาดหวังให้เกิดประโยชน์ในการสร้างการรับรู้ ควบคู่เข้าไปในการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนายกระดับคุณภาพสินค้า ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน และขอขอบคุณหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการและชุมชนที่ได้มีส่วนร่วม ในการสนับสนุนให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จด้วยดี

กองเทคโนโลยีชุมชน
กรมวิทยาศาสตร์บริการ
กันยายน 2565

ผลการดำเนินงาน

ผลการสนับสนุนและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการ OTOP SME วิสาหกิจรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และชุมชน ด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

- **การดำเนินงานในพื้นที่ทุกภูมิภาค รวม 38 จังหวัด ดังนี้**

➢ **ภาคเหนือ** จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง น่าน เพชรบูรณ์ สุโขทัย และพะเยา

เทคโนโลยีที่ถ่ายทอดสู่ผู้ประกอบการและชุมชน อาทิ การพัฒนากระบวนการผลิตเซรามิก จังหวัดลำปาง การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดน่าน การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร เส้นก๋วยสมุนไพร สบู่กลีเซอรีน ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว และเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ) จังหวัดเพชรบูรณ์ สำรวจข้อมูลปัญหาด้านกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ การพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการด้านอาหาร จังหวัดเพชรบูรณ์ การจัดพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึกเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการผลิต ผลิตภัณฑ์จักสานจากเรือกล้วย จังหวัดสุโขทัย และการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการอาหารเพื่อเข้าปัญหาสิทัศน์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานในพื้นที่จังหวัดน่าน และจังหวัดพะเยา

➢ **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ ชุดแก่น อุดรธานี ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ อุโสธร นครพนม และสกลนคร

เทคโนโลยีที่ถ่ายทอดสู่ผู้ประกอบการและชุมชน อาทิ การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดเลย หนองคาย และร้อยเอ็ด การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ จังหวัดบึงกาฬ ชุดแก่น และร้อยเอ็ด ให้คำปรึกษาเชิงลึกเรื่องการแปรรูปข้าว จังหวัดชุดแก่น การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี บุรีรัมย์ และบึงกาฬ การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน จังหวัดบุรีรัมย์ และอุโสธร การพัฒนากระบวนการเตรียมดินสำหรับผลิตเซรา จังหวัดนครพนม ให้คำปรึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและสำรวจแหล่งเรียบรู้ในพื้นที่ความธรรมชาติ จังหวัดสกลนคร ให้คำปรึกษาเชิงลึกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมสีธรรมชาติจากดอกดาวเรือง จังหวัดอุดรธานี ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์ชุปปาชนิดผงจากวัตถุดิบเหลือใช้จากกระบวนการผลิตปลาส้มและการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ปลาเร็ยงให้นานขึ้น จังหวัดหนองคาย

ภาคกลาง จำนวน 14 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี สมุทรสงคราม ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรสาคร สระแก้ว กรุงเทพฯ พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ กาญจนบุรี สมุทรปราการ และนครปฐม

เทคโนโลยีที่ถ่ายทอดสู่ผู้ประกอบการและชุมชน อาทิ เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (ประมกพริก เครื่องแกง ขนมทองม้วน และกล้วยทอดกรอบปรุงรส) จังหวัดอุทัยธานี สำรวจความพร้อมในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และเก็บตัวอย่างน้ำพึ่ง/บ้าเลี่ยของผู้ประกอบการแปรรูปมะพร้าว จังหวัดสมุทรสงคราม และราชบุรี เทคนิคการขึ้นรูปด้วยจิ๊กเกอร์และตกแต่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดราชบุรี การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี ให้ด้านวิทยาลัยเจริญให้กับที่สนใจยังโยก จังหวัดสมุทรสาคร การยืดอายุสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน) จังหวัดสระแก้ว กระบวนการเตรียมสมุนไพรเพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เทคนิคการลดเชื้อจุลินทรีย์ในผลิตภัณฑ์ปลาส้ม การตรวจสอบคุณภาพผ้าทอย่างง่าย การบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ จังหวัดกรุงเทพฯ การผลิตเครื่องกรองน้ำย่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ กาญจนบุรี และสมุทรปราการ ถ่ายทอดเทคนิคการพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยแปรรูปแก่เกษตรกรให้สามารถยืดอายุการเก็บได้นานขึ้น จังหวัดสุพรรณบุรี และการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึกเรื่องการพัฒนาวัตถุรวมการผลิตสินค้าจากผ้าและไหมพรมด้วรจังโหน การยืดอายุสีธรรมชาติและการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จังหวัดนครปฐม

ภาคใต้ จำนวน 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต กระบี่ พังงา นครศรีธรรมราช สตูล นราธิวาส สงขลา สุราษฎร์ธานี และชุมพร

เทคโนโลยีที่ถ่ายทอดสู่ผู้ประกอบการและชุมชน อาทิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารโดยใช้ศาสตร์การปรุงอาหารแนวใหม่ : Molecular Gastronomy" จังหวัดภูเก็ต และพังงา การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร จังหวัดกระบี่ การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติจากวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จังหวัดพังงา การมัดย้อมผ้าทอมือด้วยสีธรรมชาติและการเขียนลายเส้นบนผ้าทอมือ จังหวัดพังงา และนครศรีธรรมราช การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราช และสตูล การพัฒนากระบวนการผลิตเขรวัก จังหวัดนราธิวาส การผลิตเครื่องกรองน้ำย่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดสงขลา สาธิตการติดตั้งเครื่องกรองน้ำย่อนและตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ จังหวัดกระบี่ และนครศรีธรรมราช สำรวจข้อมูลปัญหาด้านกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการด้านอาหาร จังหวัดชุมพร การจัดการวัตถุดิบ (น้ำผึ้ง) และการเลือกใช้อุปกรณ์ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำผึ้งเบื้องต้น และการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ใหม่จากน้ำผึ้ง จังหวัดกระบี่ และ

พังงา ให้คำปรึกษาเชิงลึกด้านการจัดการวัตถุดิบ กระบวนการผลิต การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมเพื่อยืดอายุการเก็บผลิตภัณฑ์ และพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ใหม่จากเห็ด (แหนมเห็ด) จังหวัดอุบลฯ ลงพื้นที่สำรวจและเก็บตัวอย่างพืชกระท่อมสด จังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร

- **ผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้และเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม/ฝึกอบรม/แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการเข้าถึงสื่อในรูปแบบ Lifelong Learning จำนวน 1,116 คน (ค่าเป้าหมาย จำนวน 1,000 คน) แบ่งเป็นหลักสูตรด้าน**
  - ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 145 คน
  - ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 63 คน
  - ประเภทของใช้ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก จำนวน 248 คน
  - ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 313 คน
  - การบำบัดน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิต และการผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 347 คน

  มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในหลักสูตรถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งหมด 11 หลักสูตร แบ่งเป็นหลักสูตรด้านต่างๆ ดังนี้
  - ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 2 หลักสูตร
  - ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 2 หลักสูตร
  - ผลิตภัณฑ์ของใช้ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก จำนวน 2 หลักสูตร
  - ผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 1 หลักสูตร
  - การบำบัดน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิต จำนวน 2 หลักสูตร
  - การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 2 หลักสูตร

- **ดำเนินการพัฒนาคุณภาพสินค้า OTOP โดยการพัฒนากระบวนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และผลักดันให้ผลิตภัณฑ์เข้าสู่กระบวนการยื่นขอการรับรองมาตรฐาน จำนวน 88 ผลิตภัณฑ์ (ค่าเป้าหมาย 80 ผลิตภัณฑ์) แบ่งเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ดังนี้**

☆ ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 18 ผลิตภัณฑ์

- น้ำพริกแกงกะทิ (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านศาลาตำเสา อ.ควนขนุน จ.พัทลุง)
- น้ำพริกแกงเผ็ด (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านศาลาตำเสา อ.ควนขนุน จ.พัทลุง)
- ข้าวแผ่นกรอบไรซ์เบอรี่ (วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองอ้ยอิน อ.ปากพะยูน จ.สุพรรณบุรี)
- ข้าวแผ่นกรอบผสมโปรตีนจากจิ้งหรีด (ชุมชนกลุ่มบ้านในนพะยอม อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น)
- สเน็คบาร์ข้าวผสมธัญชาติ (ชุมชนกลุ่มบ้านในนพะยอม อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น)
- กล้วยเล็บมือนางอบแห้ง (อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร)
- ปลาสับจิ้น (อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม)
- น้ำพูปลาชนิดผง (อ.เมือง จ.หนองคาย)
- เครื่องดื่มน้ำขิงสำเร็จรูปผสมน้ำตาลอ้อย (วิสาหกิจชุมชนเพาะกล้าไม้และแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านห้วยสัม อ.ภูกระดึง จ.เลย)
- เครื่องดื่มน้ำสมุนไพรผสมชนิดผง (บริษัท เอเชีย เฮอร์บัล (ไทยแลนด์) จำกัด เขตราษฎร์บูรณะ จ.กรุงเทพฯ)
- กล้วยเม้ามอบแห้ง (วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองอ้ยอิน อ.ปากพะยูน จ.สุพรรณบุรี)
- ผลิตภัณฑ์น้ำพริกไข่เค็มปลาป่น (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการเพาะเห็ดภูธาน อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี)
- ผลิตภัณฑ์พริกแกงเผ็ด (วิสาหกิจชุมชนบ้านสวนลูกแขบ อ.เมือง จ.อุทัยธานี)
- กล้วยเส้นทอดกรอบปรุงรส (วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองอ้ยอิน อ.ปากพะยูน จ.สุพรรณบุรี)
- ลูกหีสามรสไม่มีเมล็ด (วิสาหกิจชุมชนบ่าเขียว ต.ลำสินธุ์ อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง)
- ลูกหีสามรสมีเมล็ด (วิสาหกิจชุมชนบ่าเขียว ต.ลำสินธุ์ อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง)
- กล้วยไข่กรอบแก้วรสหวาน (วิสาหกิจชุมชนบ่าเขียว ต.ลำสินธุ์ อ.ศรีนครินทร์ จ.พัทลุง)
- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผงมะกอกป่า (อ.เมือง จ.บุรีรัมย์)

☆ ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 20 ผลิตภัณฑ์

- ผลิตภัณฑ์ล้างหน้า อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี)
- เจลว่านหางจระเข้ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี)
- ครีมบำรุงผิวหน้า อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี)
- สบู่แฟนซี อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์)
- ผลิตภัณฑ์บำรุงผม ซิลค์กี้แฮร์โค้ทน้ำมันมะพร้าว (กลุ่มพลชาสมุนไพร อ.เมือง จ.ชุมพร)
- สบู่ก้อนสมุนไพร (กลุ่มบ้านสวนบุลสถาพร อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์)
- ยาหม่องสมุนไพร (บริษัท อินทรชิตร์ จำกัด เขตห้วยขวง จ.พรุงเทพฯ)
- อโล ไฮยา วิทซี เฟส อินเทนซีฟ เซรั่ม (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือน อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช)
- โคโคนัท ลิป บาล์ม (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือน อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช)
- ฮันนี่ มิกซ์แมงโก้สทีน โซป (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือน อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช)
- สบู่น้ำผึ้งมะขาม (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือน อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช)
- สบู่กลีเซอรีนผสมใยกัญชา (กลุ่มมิกกี้ทานาคา ต.นาโบสถ์ อ.วังเจ้า จ.ตาก)
- ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว (โลชั่นทานาคาโปรตีนไหม) (กลุ่มมิกกี้ทานาคา ต.นาโบสถ์ อ.วังเจ้า จ.ตาก)
- ผลิตภัณฑ์แชมพูผสมมะกรูด (กลุ่มมิกกี้ทานาคา ต.นาโบสถ์ อ.วังเจ้า จ.ตาก)
- ผลิตภัณฑ์บำรุงผม (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านปีระกา อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่)
- ผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิว (ป้องกันแดด) (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านปีระกา อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่)
- เจลล้างหน้าสมุนไพร (หจก.โอมเฮิร์บ ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่)
- สบู่เหลวข้าวหอมมะลิ (หจก.โอมเฮิร์บ ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่)
- แชมพูสมุนไพรขิง (ละอองทิพย์ ต.หนองแก้ว อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด)
- ผลิตภัณฑ์สบู่ก้อนกลีเซอรีน (กลุ่มทิพย์สมุนไพรลูกประคบ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่)

☆ ผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 20 ผลิตภัณฑ์

- ผ้ามัดหมี่คลุมไหล่ลายพญานาค
- ผ้าพื้นทอมือ
- ผ้าบาติกยางกล้วย (กลุ่มผ้าบาติกสีธรรมชาติจากยางกล้วย อ.สะเดา จ.สงขลา)
- ผ้าบาติกสีเพ้นท์ธรรมชาติ (กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปันหยาบาติก อ.ละงู จ.สตูล)
- กระเป๋าคล้องข้อมือย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มศิริพรบาติกและผ้าเพ้นท์ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- ผ้าปูโต๊ะบาติกเพ้นท์สีธรรมชาติ (กลุ่มศิริพรบาติกและผ้าเพ้นท์ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- กล่องใส่ทิชชู่มัดย้อมครามธรรมชาติ (กลุ่มศิริพรบาติกและผ้าเพ้นท์ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- เสื้อผู้หญิงมัดย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มศิริพรบาติกและผ้าเพ้นท์ อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- หมวกมัดย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มบ้านนากลางก้าวไกล อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- กระเป๋ามัดย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มบ้านนากลางก้าวไกล อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- ผ้าคลุมไหลมัดย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มบ้านนากลางก้าวไกล อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- ผ้านุ่งมัดย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มบ้านนากลางก้าวไกล อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- เสื้อยืดมัดย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มบ้านนากลางก้าวไกล อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา)
- ผ้าฝ้ายทอมือมัดย้อมครามปักลายปลาหลาดจากเส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มผ้าปักควนชะลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้าปักลายดอกไม้จากเส้นด้ายย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มผ้าปักควนชะลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้าฝ้ายทอมือมัดย้อมปักลายนะโมจากเส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มผ้าปักควนชะลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้าไหมบ้านทอมือปักลายดอกไม้ด้วยเส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มผ้าปักควนชะลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้าไหมพื้นเรียบทอมือปักลายดอกไม้จากเส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ (กลุ่มผ้าปักควนชะลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้ายีนส์ย้อมครามทอมือปักลายช่อราชพฤกษ์ด้วยเส้นไหมย้อมครามธรรมชาติ (กลุ่มผ้าปักควนชะลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)

- ผ้าคลุมตู้กรอบปักลายของเจ้าฟ้าฯ ประยุกต์ จากเส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ(กลุ่มเย็บปักควบชลิก อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช)

☆ ผลิตภัณฑ์ของใช้ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก จำนวน 16 ผลิตภัณฑ์

จักสาน

- ผลิตภัณฑ์จักสานกระติ๊บข้าวจากไม้ไผ่
- ผลิตภัณฑ์จักสานตะกร้าจากไม้ไผ่ (กลุ่มสตรีจักสานบ้านนาสะไมย์ อ.เมือง จ.ยโสธร)
- กระเป๋าจักสานเส้นใย (กลุ่มจักสานบ้านศรนารายณ์ จ.เพชรบุรี)
- กล่องจักสานจากไม้ไผ่ (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- ตลับจักสานจากไม้ไผ่ (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- กระเป๋าคล้องจากดอกพิกุล (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- กระเป๋าจักสานไม้ไผ่ย้อมสีชมิ้น (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- กระเป๋าถือจักสานไม้ไผ่ย้อมสีจากเก่นฝาง (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- กระเป๋าจักสานย้อมสีธรรมชาติลายปลา (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- กระเป๋าสตางค์จักสานจากไม้ไผ่ (ศูนย์ส่งเสริมมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.หนักนิคม จ.ชลบุรี)
- ผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกก (กลุ่มสหกิจเลื่อกกบ้านหนองตะครอง อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์)

เซรามิก

- การพัฒนาเคลือบสีออกไซด์และเคลือบสีละเลนสำหรับเนื้อดินพอร์ซเลน (ศูนย์ศิลปาชีพบ้านทุ่งขี้ อ.เมืองปาน จ.ลำปาง)
- การพัฒนารูปแบบกระถางลายล้านนา (หม้อดอกบุรณฆฏะ) เคลือบด้วยเลือดออกไซด์ (ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ตำ อ.เสริมงาม จ.ลำปาง)
- แก้วมัค (ศูนย์ศิลปาชีพบ้านบอดันบาตู อ.เมือง จ.นราธิวาส)
- ชุดใส่เครื่องปรุงรูปแบบเรือกอและ (ศูนย์ศิลปาชีพพระตำหนักพักผ่อนราชนิเวศน์ อ.เมือง จ.นราธิวาส)
- แก้วมัค (ศูนย์ศิลปาชีพสวนผึ้ง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี)

☆ การผลิตเครื่องกรองน้ำเพื่อใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน 14 ผลิตภัณฑ์

- น้ำจิ้มสุกี้ (กลุ่มผลิตน้ำจิ้มสุกี้ บ้านสามแยก อ.เมือง จ.เลย)
- ผ้ามัดย้อมจากสีเคมี อ.พิปูน จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติจากพืชพื้นถิ่น (วิสาหกิจชุมชนต้นน้ำตาปีแฮนด์เมด อ.พิปูน จ.นครศรีธรรมราช)
- ผ้าซิ่น (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองห้า อ.นาน้อย จ.น่าน)
- ผ้าเมตร (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองห้า อ.นาน้อย จ.น่าน)
- ถุงย่าม (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองห้า อ.นาน้อย จ.น่าน)
- ผ้าขาวม้า (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองห้า อ.นาน้อย จ.น่าน)
- ผ้าคลุมไหล่ (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมืองบ้านหนองห้า อ.นาน้อย จ.น่าน)
- ชาลำเพ็ง (วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุ่งหยีเพ็ง อ.เกาะลันตา จ.กระบี่)
- ปลาแดดเดียว (วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุ่งหยีเพ็ง อ.เกาะลันตา จ.กระบี่)
- กะปิ (วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุ่งหยีเพ็ง อ.เกาะลันตา จ.กระบี่)
- แยมมะขาม (วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุ่งหยีเพ็ง อ.เกาะลันตา จ.กระบี่)
- น้ำส้มควันไม้ (วิสาหกิจชุมชนนาหลวงเสนตำบลคนเอาถ่าน อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช)
- แชมพูสำหรับสัตว์เลี้ยง (วิสาหกิจชุมชนนาหลวงเสนตำบลคนเอาถ่าน อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช)

- **จำนวนชุมชน/ท้องถิ่นที่การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) เข้าไปช่วยพัฒนา จำนวน 13 ชุมชน (ค่าเป้าหมาย 12 ชุมชน) แบ่งเป็นชุมชนด้านต่างๆ ดังนี้**

☆ ด้านผลิตภัณฑ์ของใช้ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก จำนวน 4 ชุมชน

- ศูนย์ส่งเสริมฝีมือจักสานด้วยไม้ไผ่ อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี
- ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่ต๋ำ อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
- ศูนย์ศิลปาชีพบ้านทุ่งจี้ อ.เมืองปาน จ.ลำปาง
- กลุ่มสตรีจักสานบ้านนาสะไมย์ อ.เมือง จ.ยโสธร

☆ ด้านผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 3 ชุมชน

- วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี
- ชุมชนกลุ่มบ้านโนนพะยอม อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น
- กลุ่ม Bake the story อ.เมือง จ.ภูเก็ต

☆ ด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 1 ชุมชน

- กลุ่มบ้านสวนบุลสถาพร อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์

☆ ด้านผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 3 ชุมชน

- กลุ่มบ้านนากลางก้าวไกล อ.ตะกั่วทุ่ง จ.พังงา
- ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อ.บ้านดุง จ.อุดรธานี
- กลุ่มผ้าบาติกสีธรรมชาติจากยางกล้วย จ.สงขลา

☆ ด้านการผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน จำนวน 2 ชุมชน

- กลุ่มแปลงใหญ่โคเนื้อโคขุนโควาก้า อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย
- ชุมชนวัดศรีสว่างเทพอรุณ อ.เมือง จ.เลย

<u>เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome)</u>

ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาและมีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจ 36.026 ล้านบาท (ค่าเป้าหมาย 33 ล้านบาท) แบ่งเป็นผู้ประกอบการแต่ละประเภท ดังนี้

- ผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 12.850 ล้านบาท
- ผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 7.326 ล้านบาท
- ผลิตภัณฑ์ของใช้ ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก จำนวน 14.500 ล้านบาท
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 0.675 บาท
- ผลิตภัณฑ์อื่นๆ (การพัฒนาเครื่องกรองน้ำ) จำนวน 0.675 บาท

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก1-ก10
สารบัญ	ข
ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม	1 - 23
ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	24 - 32
ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย	33 - 38
ผลิตภัณฑ์ประเภททองใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	
• ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสาน	39 – 43
• ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว	44 - 49
ประเภทอื่น ๆ	
• การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP	50 - 72
• โครงการการส่งเสริมศักยภาพการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	73 - 80
• โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ	81 - 94
ภาคผนวก	
• ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP (http://otop.dss.th)	95 - 97
• ฐานข้อมูลการยื่นขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย (ปี 2553 – 2565)	98 - 104

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

บทนำ

การผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม เป็นการนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาผ่านกระบวนการแปรรูป โดยอาศัยภูมิปัญญาของคนในชุมชนมาพัฒนาเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์และเป็นที่ต้องการของตลาด ซึ่งผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าจำเป็นต้องได้รับอนุญาตสถานที่ผลิตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตามที่กฎหมายกำหนด และสามารถยื่นขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เพื่อยกระดับคุณภาพของสินค้าชุมชน ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ในปีงบประมาณ 2565 กลุ่มวิจัยและพัฒนาอาหารแปรรูป กองเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) ได้ร่วมจัดทำโครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค โดยเจ้าหน้าที่ วศ. ได้ดำเนินกิจกรรมทั้งการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต อุทัยธานี และได้จัดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการนำองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิต การลงพื้นที่ให้คำปรึกษา และให้คำปรึกษาผ่านทางโทรศัพท์และช่องทางออนไลน์ต่างๆ แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดพะเยา น่าน หนองคาย นครนายก อุทัยธานี กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา นครศรีธรรมราชภูเก็ต พังงา และกระบี่ วศ. ได้นำปัญหาและความต้องการของผู้ประกอบการมาเป็นโจทย์ในการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายในห้องปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานกำหนด ตลอดจนได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) และการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและมีคุณภาพสอดคล้องตามมาตรฐานกำหนด

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP ประเภทอาหารและเครื่องดื่มให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

ผลการดำเนินงาน

การสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	พื้นที่
20 – 23 กุมภาพันธ์ 2565	กลุ่มสตรีบ้านทรัพย์เจริญ	- น้ำพริกปลาร้า - น้ำพริกปน - น้ำพริกเผา	ตำบลน้ำอ้อม อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี
	กลุ่มขนมไทยบ้านคุ้มเมือง	- ผลิตภัณฑ์น้ำพริก - มะพร้าวแก้ว	ตำบลลงชวง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาหารคาว – หวานไทยบ้านท่าโพ	- ขนมทอด - หมี่กรอบ	ตำบลท่าโพ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี
	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหลังเขา	- ข้าวเกรียบ	ตำบลห้วยคต อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเฉพาะเห็ดภูธาน	- ผลิตภัณฑ์น้ำพริก	ตำบลบ้านไผ่คอเอียน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
20 กรกฎาคม 2565	กลุ่มคนใจสู้ปุ๋ยวิถีอุดมอมอาหาร	- ไข่เค็มมะดัน	ตำบลท่าพราย อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก
	วิสาหกิจชุมชนปลาเค็มน้ำมะดันแดดเดียว	- ปลาตูน้ำมะดันแดดเดียว	ตำบลท่าพราย อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ภาพกลุ่มสตรีบ้านทรัพย์เจริญ ตำบลน้ำอ้อม อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2565

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

ภาพกลุ่มขนมไทยบ้านคูเมือง ตำบลตลุงขวาง อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาหารคาว – หวานไทยบ้านห่าโพ ตำบลห่าโพ อำเภอหนองขาหย่าง จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหลังเขา ตำบลห้วยคต อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแพะเพื่อฐาน ตำบลบ้านไทมีคลองเสียน อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 20 – 23 กุมภาพันธ์ 2565

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

ภาพกลุ่มคนใจสู้รู้ริกจุดถนอมอาหาร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2565

ภาพวิสาหกิจชุมชนปลาเค็มน้ำมะดันแดดเดียว ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2565

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	8 – 9 กุมภาพันธ์ 2565	หลักสูตร "การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารโดยใช้ศาสตร์การปรุงอาหารแนวใหม่ : Molecular Gastronomy"	ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัษฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต	35
2	24 – 25 มีนาคม 2565	หลักสูตร "เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (ประเภทน้ำพริกและเครื่องแกง)"	ณ โรงแรมธาราสิลล์ อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี	33
3	26 เมษายน 2565	หลักสูตร "เทคนิคลดการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ในผลิตภัณฑ์ปลาส้ม"	ณ กรมวิทยาศาสตร์บริการ (หลักสูตรออนไลน์)	38

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร "การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารโดยใช้ศาสตร์การปรุงอาหารแนวใหม่ : Molecular Gastronomy" ระหว่างวันที่ 8 – 9 กุมภาพันธ์ 2565 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ตำบลรัษฎา อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร "เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (ประเภทน้ำพริกและเครื่องแกง)" ระหว่างวันที่ 24 – 25 มีนาคม 2565 ณ โรงแรมธาราฮิลล์ อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

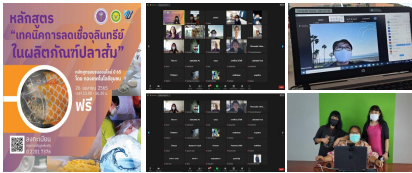

จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร "เทคนิคการลดเชื้อจุลินทรีย์ในผลิตภัณฑ์ปลาส้ม" ในวันที่ 26 เมษายน 2565 ณ กรมวิทยาศาสตร์บริการ ผ่านเครือข่ายอินเตอร์เน็ต

การให้คำปรึกษาแก้ไขเฉพาะกิจประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
5 และ 18 ตุลาคม 2564	เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- น้ำพริกปู่ม้า	- เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์น้ำพริกปู่ม้า และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องเทคโนโลยีการยืดอายุผลิตภัณฑ์น้ำพริกด้วยเทคโนโลยีเฮอร์เดิล ซึ่งใช้หลักการถนอมอาหารแบบผสมผสาน ได้แก่ วิธีการจัดการวัตถุดิบ เพื่อลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์เบื้องต้นการลดค่า a_w การปรับกรด ร่วมกับการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
14 ตุลาคม 2564	อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- น้ำยำ	- เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์น้ำยำ แนวทางการศึกษาอายุการเก็บ และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม - การส่งตัวอย่างตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลิตภัณฑ์	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องเทคโนโลยีการยืดอายุผลิตภัณฑ์น้ำยำโดยเทคโนโลยีเฮอร์เดิล ซึ่งใช้หลักการถนอมอาหารแบบผสมผสาน ได้แก่ วิธีการจัดการวัตถุดิบ เพื่อลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์เบื้องต้นการลดค่า a_w การปรับกรด ร่วมกับการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ - ตรวจวิเคราะห์คุณภาพและปริมาณเชื้อจุลินทรีย์เบื้องต้นให้กับผู้ประกอบการ
2 พฤศจิกายน 2564	ขนมไหยนจักรพันธ์ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- ขนมไทย	- เนื้อสัมผัสของขนมอาลัวขึ้น	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการปรับปรุงเนื้อสัมผัสของขนมอาลัว โดยวิธีการปรับสูตรส่วนผสม และสภาวะการอบไล่ช่วยเพิ่มการยึดเกาะ และลดความร้อนชื้นของผลิตภัณฑ์
23 พฤศจิกายน 2564	(บ้านชาลำเพ็ง) อ.เกาะลันตา จ.กระบี่	- ชาลำเพ็ง	- ต้องการการพัฒนากระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ชาลำเพ็งให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน และจากการสุ่มตรวจพบว่าผลิตภัณฑ์มีปริมาณความชื้น	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกในการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ เช่น การคัดเลือก การล้างทำความสะอาด เพื่อลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์เบื้องต้น และควบคุมกระบวนการผลิต เช่น กรรมวิธีการคั่ว ควบคุมขนาดการหั่นหยอดใบชาลำเพ็งให้มีความสม่ำเสมอ เพื่อช่วยลดปริมาณความชื้นในใบชา ระยะเวลาการคั่ว ทำให้รักษา

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
			และจุลินทรีย์เกินมาตรฐานกำหนด - ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากใบลำเพ็ง	คุณภาพด้านสี รสชาติ กลิ่นรส และสารหลุดจุเคมี และได้บูรณาการร่วมกับกลุ่มวิจัยและพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ชุมชน จัดทำและติดตั้งเครื่องกรองน้ำ และตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ สำหรับชุมชน พร้อมทั้งแนะนำการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ เช่น ถุงพอยล์ ถุงลามิเนต เป็นต้น - วศ. ได้ให้คำแนะนำเรื่องการนำใบ ลำเพ็งมาแปรรูปเป็นผงน้ำชุปเพื่อใช้ในการปรุงอาหาร เพื่อต่อยอดสร้างสรรค์เกิดเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่
24 พฤศจิกายน 2564	(กลุ่มเลี้ยงผึ้งบ้านโพนหนัง) อ.เมืองกระบี่ จ.กระบี่	- น้ำผึ้ง	- ต้องการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ (น้ำผึ้ง) และกระบวน การผลิตผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งบรรจุขวด ให้มีคุณภาพสม่ำเสมอและลดปัญหาผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งมีปริมาณความชื้นเกินเกณฑ์มาตรฐานกำหนด	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกในการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ เช่น ปริมาณของแร่งที่ละลายน้ำได้ (ค่าความหวาน) ความชื้น สี และกลิ่นรส ก่อนนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อช่วยควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีความสม่ำเสมอ และให้มีการจดบันทึกทำทะเบียนประวัติคู่ค้า เพื่อเก็บเป็นข้อมูลคุณลักษณะของวัตถุดิบน้ำผึ้งที่ได้จากแหล่งที่มาต่างกัน รวมถึงข้อมูลความชอบของผู้บริโภค เพื่อจัดทำเกณฑ์ทางด้านคุณลักษณะให้สามารถนำน้ำผึ้งไปใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับประเภทและชนิดของอาหาร

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
				เป็นการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าของน้ำผึ้ง และได้บูรณาการร่วมกับกลุ่มวิจัยและพัฒนาเครื่องมือและอุปกรณ์ชุมชนในการออกแบบ และพัฒนาอุปกรณ์หม้อควบคุมอุณหภูมิสำหรับลดปริมาณความชื้นในน้ำผึ้ง และเครื่องเก็บน้ำผึ้งถังอัตโนมัติ แบบปั๊มดูดสุญญากาศ เพื่อช่วยความคุมคุณภาพและลดระยะเวลากระบวนการผลิต
			- ต้องการกรรมวิธีผลิตสารพีโรโมน (สารให้กลิ่นที่ใช้ทารังผึ้งเพื่อเรียกผึ้งเข้ารัง) ที่สามารถตรึงกลิ่นฟีโรโมนและสามารถเก็บรักษาได้นาน	- วศ. ได้ให้คำแนะนำวิธีการสกัดสารฟีโรโมนโดยการเลือกชนิดและปริมาณความเข้มข้นตัวทำละลายที่เหมาะสม รวมถึง การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมในการเก็บรักษาสารฟีโรโมนชนิดนี้ได้นานขึ้น นอกจากนี้ได้ให้คำแนะนำการพัฒนาสารฟีโรโมนในรูปแบบก้อนเจ็กซ์ เพื่อช่วยตรึงกลิ่นให้ได้ดี สะดวกในการใช้งาน และมีราคาต้นทุนที่ถูกเยี่ยงกัน
24 พฤศจิกายน 2564	(วิสาหกิจชุมชน กลุ่มอนุรักษ์ผึ้งโพรงไทยบ้านในโคน) อ.เมืองพังงา จ.พังงา	- น้ำผึ้ง	- ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากน้ำผึ้ง	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกทางโทรศัพท์ เรื่องแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากน้ำผึ้ง การควบคุมคุมภาพผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบนวัตกรรมสร้างสรรค์ด้านการใช้งาน และการความคุมปริมาณการบริโภค (การ

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
				ออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้สะดวกต่อการใช้งาน และสามารถกำหนด Portion size ได้ ทั้งนี้เพื่อบอกและควบคุมปริมาณการบริโภคเบื้องต้นสำหรับกลุ่มผู้บริโภคที่มีการควบคุมการบริโภคและพลังงานต่อวัน)
24 พฤศจิกายน 2564	(วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเพาะเห็ดฮินทรีย์บ้านสิพอน หัวหาร-บ่อแร่) อ.ถลาง จ.ภูเก็ต	- เห็ดฮินทรีย์ - เห็ดแปรรูป	- ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ด	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการพัฒนาและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ด เช่น เห็ดทอดปรุงรส ไส้กรอกเห็ด น้ำพริกเห็ด และแหนมเห็ด
25 พฤศจิกายน 2564	(วิสาหกิจชุมชน กลุ่มพืชผักเกษตรในชุมชน) อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต	- กล้วยแปรรูป	- ต้องการยื่นขอการรับรองอาคารสถานที่ผลิต	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกเรื่องการปรับปรุงพื้นที่ที่ใช้ในการผลิตให้เป็นสัดส่วนมากขึ้น เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้ามของจุลินทรีย์ระหว่างการผลิตในพื้นที่สะอาดและพื้นที่สกปรก ติดตามการปรับปรุงอาคารสถานที่ผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด ร่วมกับ การทำแผนผังการผลิต สำหรับใช้ประกอบการปรับปรุงและยื่นขอการรับรอง
			- ต้องการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ให้นานขึ้น (ผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋น และผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบกล้วย)	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเรื่องการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋นและข้าวเกรียบกล้วย (แผ่นทอด) ให้มีการอบไล่น้ำมันโดยใช้ตู้อบลุก เพื่อลดปริมาณน้ำมันหลังจากการทอด ร่วมกับการเลือกใช้บรรจุ

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
			พบว่า ข้าวเต๋น และข้าวเกรียบกล้วย (แผ่นหอม) เกิดเสียหื่นเมื่อเก็บไว้นาน และข้าวเกรียบกล้วย (แผ่นดิบ) พบมีเชื้อราขึ้น	ภัณฑ์ให้เหมาะสม เช่นถุงฟอยล์ ช่วยลดและป้องกันความชื้น แสง และออกซิเจน ที่ส่งผลต่อการเกิดกลิ่นหืน และผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบกล้วย (แผ่นดิบ) ให้มีการควบคุมการทำแห้งของแผ่นข้าวเกรียบดิบ โดยการนำมาตากแดด หรืออบด้วยตู้อบลมร้อน (อุณหภูมิประมาณ 50-60 องศาเซลเซียส ให้มีปริมาณความชื้นของแผ่นดิบร้อยละ 12) จัดเก็บในบรรจุภัณฑ์ที่สะอาดและปิดสนิท
25 พฤศจิกายน 2564	(วิสาหกิจชุมชนโกโก้ภูเก็ต) อ.กะทู้ จ.ภูเก็ต	- โกโก้ - โกโก้แปรรูป	- ต้องการผลักดันโรงงานต้นแบบแปรรูปผลิตภัณฑ์โกโก้ครบวงจร เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์โกโก้ของจังหวัดภูเก็ต - ต้องการนำเศษเหลือ (Waste) จากกระบวน การผลิต เช่น เปลือกโกโก้ มาใช้ประโยชน์	- วศ. ได้มีการประชุมหารือและบูรณาการร่วมกับผู้ประกอบการฯ และ มทร. ภูเก็ต เรื่องการวางแผนโรงงานต้นแบบแปรรูปโกโก้ของภูเก็ตให้ได้ตามมาตรฐาน - วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำความมีการจัดทำเอกลักษณ์ คุณลักษณะของโกโก้ที่นำมาเป็นวัตถุดิบตั้งต้น เช่น ผลโกโก้สด เมล็ดโกโก้แห้งเป็นต้น เพื่อใช้ในการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตได้ และควรระบุกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากโกโก้เพื่อความชัดเจน ในการเตรียมวางผังกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ การจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีและเครื่องจักรในการผลิต เพื่อรองรับการผลิตในอนาคต - วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำการ

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
				นำเปลือกโกโก้ที่มีสาร เพคติน มาสกัด โดยศึกษาชนิดและปริมาณสารสำคัญในตัวอย่างสารสกัด เพื่อนำไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น ส่วนผสมในอาหาร และเครื่องสำอาง เป็นต้น ทั้งนี้การผลิตควรพิจารณาต้นทุนและกลุ่มลูกค้าร่วมด้วย
7 และ 16 ธันวาคม 2564	อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- กาแฟผสมปุนาขชนิดผง	- การทดสอบอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์กาแฟผสมปุนาขชนิดผง - ต้องการการยื่นขอการรับรองอาคารสถานที่ผลิตสำหรับผลิตผลิตภัณฑ์กาแฟผสมปุนาขชนิดผง	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางการทดสอบอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์กาแฟผสมปุนาขชนิดผง - วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องแนวทางการยื่นขอการรับรองอาคารสถานที่ผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐาน GMP ทั่วไป
15 – 16 ธันวาคม 2564	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกป่าฝาง / อำเภอเมือง / จังหวัดหนองคาย	- ปลาส้ม - ชุปปลาชนิดผง - ปลาร้าก้อน - ปลาร้าบรรจุขวด	- ต้องการพัฒนาผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้วัตถุดิบ เพื่อใช้จากกระบวนการผลิตปลาส้ม	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกพร้อมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์ชุปปลาชนิดผงจากวัตถุดิบเหลือใช้จากกระบวนการผลิตปลาส้ม โดยทดลองผลิตสูตรที่พัฒนาในห้องปฏิบัติการ โดยใช้โครงปลาจากปลานิล ซึ่งหาซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไป และทดลองผลิตร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	- ปลาส้ม - ไส้กรอกปลา	- ต้องการยืดอายุการเก็บรักษา	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาในการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ปลาเชียง

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
	บ้านกองนาง / อำเภอท่าบ่อ / จังหวัดหนองคาย	- กุนเชียงปลา (ปลาเงี่ยง)	ผลิตภัณฑ์ปลาเงี่ยงให้นานขึ้น - ต้องการคำปรึกษาแนะนำในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ - ต้องการคำแนะนำในการวางสายการผลิตและการจัดหาเครื่องมือ เพื่อรองรับการผลิตผลิตภัณฑ์ปลาแปรรูปอื่นๆ เช่น เครื่องทอดสุญญากาศ	ให้นานขึ้น และนำตัวอย่างกลับมาวิเคราะห์ทดสอบคุณภาพในห้อง ปฏิบัติการ - วศ. ได้ให้คำแนะนำในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสามารถยืดอายุการเก็บได้นาน และให้ข้อมูลบริษัทที่รับจัดทำบรรจุภัณฑ์กับผู้ประกอบการ - ให้แนวทางเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถจัดหาเครื่องมือ และวางสายการผลิตที่เหมาะสม และสอดคล้องกับกระบวนการ ผลิตผลิตภัณฑ์ปลาแปรรูปแต่ละชนิด
23 กุมภาพันธ์ 2565	อ.เมือง จ.ภูเก็ต (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกล้วย	- การพัฒนากระบวน การผลิตน้ำเส้นสายรูจากกล้วยและหน่วย งานที่วิจัยพัฒนาเพื่อศึกษาการผลิตและอายุการเก็บรักษา	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่อง การพัฒนากระบวนการผลิตน้ำส้นสายรูจากกล้วย และให้ข้อมูลหน่วยงานที่วิจัยพัฒนาเพื่อศึกษาการผลิตและอายุการเก็บรักษา
18 เมษายน 2565	Bake and story อ.เมือง จ.ภูเก็ต (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- เบเกอรี่	- แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมอาหารจากสับปะรด	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมอาหารจากสับปะรด

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
19 เมษายน 2565	9 Burbridge Close Redlynch, QLD 4870 (ให้คำปรึกษาทางอีเมล)	- น้ำพริกกึ่งสำเร็จรูป	- การจัดการวัดดูดับ การควบคุมการผลิตและการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์น้ำพริกแกงกึ่งสำเร็จรูป	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำการควบคุมกระบวนการผลิตให้ถูกหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร รวมทั้งแนะนำเรื่องเทคโนโลยีการยืดอายุผลิตภัณฑ์น้ำพริกโดยใช้เทคโนโลยีเฮอร์เดิล ซึ่งใช้หลักการถนอมอาหารแบบผสมผสาน ได้แก่ วิธีการจัดการวัดดูดับ เพื่อลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์เบื้องต้น การลดค่า a_w การปรับกรด ร่วมกับการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์
30 พฤษภาคม 2565	อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี (ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์)	- อาหารแปรรูป	- เทคโนโลยีการยืดอายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์อาหาร และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการฆ่าเชื้อ	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องเทคโนโลยีการยืดอายุผลิตภัณฑ์อาหารโดยใช้เทคโนโลยีเฮอร์เดิล ซึ่งใช้หลักการถนอมอาหารแบบผสมผสาน ได้แก่ วิธีการจัดการวัดดูดับ เพื่อลดปริมาณเชื้อจุลินทรีย์เบื้องต้น การลดค่า a_w การปรับกรด ร่วมกับการฆ่าเชื้อด้วยความร้อน และการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ และให้ข้อมูลเครื่องมือที่ใช้สำหรับการฆ่าเชื้อ (Autoclave) เบื้องต้น
2 – 4 สิงหาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาบ้านสันเวียงใหม่ / อำเภอเมือง / จังหวัดตะเยา	- แหนมปลาสัม - แหนมปลา สัมท้องปลา - แหนมปลา	- ผู้ประกอบการต้องการปรับปรุงพื้นที่บริเวณผลิตเพิ่มเติม	- ผู้ประกอบการได้รับการรับรองสถานที่ผลิตอาหารเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่มีความประสงค์ที่จะปรับปรุงพื้นที่

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
		ลิ้นไร้กังไร้หนัง - ปลาสลิด นวลจันทร์ (ปลาเจ้า) - แหนมปลาสลิดพิก	- ผู้ประกอบการต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปปลาเพิ่มเติม เช่น ปลาแดดเดียว	บริเวณที่ทำการผลิตเพิ่มเติม ดังนั้น นักวิจัย วศ. จึงได้แนะนำให้ใช้วัสดุที่มีความคงทน แข็งแรง ไม่มีรอยแตก รอยแยก และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย เพื่อให้ถูกต้องตามหลัก GMP - วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว โดยแนะนำให้ผู้ประกอบการเลือกใช้กระบวนการอบแห้งด้วยตู้อบลมร้อน เพื่อช่วยลดปัญหาการปนเปื้อนจากฝุ่นละออง สิ่งสกปรก และการรบกวนจากแมลงวัน ตลอดจนปัญหาการน่าเสีย เนื่องจากปฏิกิริยาทางเคมีเอนไซม์ และเชื้อ จุลินทรีย์ที่ทำให้ผลิตภัณฑ์เกิดกลิ่นหมักหืน และมีสีคล้ำจากการตากแห้งที่ยาวนาน เนื่องจากปริมาณแสงแดดในแต่ละวันไม่สม่ำเสมอ
2 – 4 สิงหาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แปรรูปใหญ่ลิ้วบ้านสะเกี้ยง / อำเภอเฉลิมพระเกียรติ / จังหวัดน่าน	- น้ำมัลเบอร์รีพร้อมดื่ม - น้ำมัลเบอร์รีเข้มข้น - น้ำสาวรสพร้อมดื่ม - ผลิตภัณฑ์กาแฟ	- ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระต้นทุนในการจัดเก็บผลหม่อนในตู้แช่เย็น จึงต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หม่อนแปรรูป เพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการจัด	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีการผลิต แยกจากผลหม่อน โดย วศ. ได้ทดลองและพัฒนาสูตรการผลิตแยกจากผลหม่อน หรือ มัลเบอร์รี่ (Mulberry) ภายในห้องปฏิบัติการ ซึ่งได้ทดสอบคุณภาพ ทั้งทางกายภาพ และเคมีในเบื้องต้น และได้จัดทำข้อมูลสูตรการผลิตเพื่อให้ผู้ประกอบการได้ทดสอบการ

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
			จำหน่าย และ เป็นอีกหนึ่ง ทางเลือกให้กับ ผู้บริโภคที่รัก สุขภาพ	ยอมรับและนำไปพัฒนาผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทาง การเกษตร
2 – 4 สิงหาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรสร้างสรรค์ตำบลวังชัย อำเภอท่าวังผา / จังหวัดน่าน	- สาหร่ายอบแห้ง - สาหร่ายน้ำจืดอบกรอบรสดั้งเดิม - สาหร่ายน้ำจืดอบกรอบรสสี่มแจ่ว - สาหร่ายน้ำจืดอบกรอบรสมะแขว่น - สาหร่ายไก่ยีรสดั้งเดิม - น้ำพริกสาหร่ายมะแขว่นรสดั้งเดิม - น้ำพริกสาหร่ายมะแขว่นรสหมู - น้ำพริกสาหร่ายมะแขว่นรสปลา	- ผู้ประกอบการต้องการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของผลิตภัณฑ์สาหร่ายแผ่นอบแห้ง (สูตรผสมหญ้าหวาน)	- วศ. ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์สาหร่ายแผ่นอบแห้ง โดยใช้ผงแห้งจากใบหญ้าหวาน(Stevia) เป็นส่วนผสมแทนน้ำตาลทราย เนื่องจากให้ความหวานมากกว่าน้ำตาลทรายประมาณ 10 - 15 เท่า จึงเหมาะสำหรับผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ ซึ่งผลจากการทดลองผลิตผลิตภัณฑ์เบื้องต้นพบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อรสชาติอยู่ในระดับดี ผู้ประกอบการจึงต้องการให้ วศ. วิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการขึ้นขอเลขสารบบอาหาร ทั้งนี้ วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกในการใช้ผงแห้งจากใบหญ้าหวานทดแทนน้ำตาลทราย โดยให้ผู้ผลิตคำนึงถึงปริมาณการใช้ผงแห้งจากใบหญ้าหวาน เนื่องจากปริมาณหญ้าหวานที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้มีกลิ่นของใบหญ้าหวานและรสหวานไม่เหมือนการใช้น้ำตาลทราย และอาจส่งผลต่อเนื้อสัมผัสของสาหร่ายแผ่นอบแห้ง

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
2 – 4 สิงหาคม 2565	วิสาหกิจชุมชน พืชผักและผลไม้อบแห้งบ้านแหน 2 / อำเภอท่าวังผา / จังหวัดน่าน	- แก้วมังกรอบแห้ง - ลำไยอบแห้ง - สับปะรดอบแห้ง	- ผู้ประกอบการต้องการยืดอายุการเก็บผลิตภัณฑ์น้ำสลัดจากแก้วมังกร และต้องการทราบผลการทดสอบคุณภาพที่สำคัญ เช่น ปริมาณของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมด และค่าความเป็นกรด-ด่าง เป็นต้น	- วศ. ได้ให้คำปรึกษาเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและยืดอายุการเก็บรักษาสลัดน้ำสลัดจากแก้วมังกร โดยใช้อุณหภูมิและระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากขั้นตอนการผลิตของผู้ประกอบการได้ใช้ความร้อนที่อุณหภูมิประมาณ 45 องศาเซลเซียส นาน 10 นาที ซึ่งเป็นการให้ความร้อนในระดับที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์เกิดการเน่าเสียได้ง่าย วศ. จึงแนะนำให้ใช้ความร้อนโดยวิธีการพาสเจอร์ไรซ์ ร่วมกับการปรับกรดเพื่อลดค่าความเป็นกรดด่าง (pH) เพื่อยับยั้งการทำงานของเอนไซม์จากจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดการเน่าเสียหรือทำลายจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรค เช่น แบคทีเรียยีสต์ รา เชื้อโรคต่าง ๆ แต่ยังไม่ทำลายสปอร์ของแบคทีเรีย และในเบื้องต้น วศ. จะดำเนินการตรวจสอบคุณภาพทางเคมี ได้แก่ ปริมาณของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมด (Total Soluble Solids, TSS) และค่าความเป็นกรด-ด่าง ของน้ำสลัดจากแก้วมังกร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่อไป

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
2 – 4 สิงหาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนทำขนมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร / อำเภอภูเพียง / จังหวัดน่าน	- ผลไม้แช่อิ่ม - เมี่ยงคำ - ลูกชุบ - หมี่กรอบ - งาม้อน - ข้าวแต๋น หน้าธัญพืช - จิ้วอบกรอบ	- ผู้ประกอบการต้องการบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จิ้วอบกรอบ	- วศ. ได้แนะนำการจัดทำข้อมูลฉลากโภชนาการที่ถูกต้องตามกฎหมายกำหนด - ได้แนะนำให้ผู้ประกอบการสมัครเข้าร่วมโครงการคูปองวิทย์เพื่อโอทอป เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำบรรจุภัณฑ์

ภาพการลงพื้นที่และให้คำปรึกษาเชิงลึก

ภาพลงพื้นที่บ้านชาลำเพ็ง อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2564

ภาพลงพื้นที่เลี้ยงผึ้งบ้านไหนหนัง อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

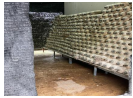

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดอินทรีย์บ้านสิทอนหัวหาร-บ่อแร่ อำเภอลาง จังหวัดภูเก็ต
ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชผักเกษตรในชุมชน อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนโคโก้ภูเก็ต อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564

ภาพลงพื้นที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกป่าฝาง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ 15 - 16
ธันวาคม 2564

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกองนาง อำเภอท่าปลา จังหวัดหนองคาย ระหว่างวันที่ 15 - 16 ธันวาคม 2564

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนแปรรูปปลาบ้านสันเนินใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ระหว่างวันที่ 2 – 4 สิงหาคม 2565

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์แปรรูปไทลื้อบ้านสะเกี๋ยง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ 2 – 4 สิงหาคม 2565

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสาหร่ายน้ำจืดครบวงจรบ้านหนองบัว อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ 2 – 4 สิงหาคม 2565

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

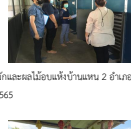

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนพืชผักและผลไม้อบแห้งบ้านแหน 2 อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน
ระหว่างวันที่ 2 – 4 สิงหาคม 2565

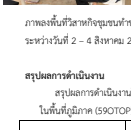

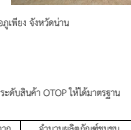

ภาพลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนท้าขนมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน
ระหว่างวันที่ 2 – 4 สิงหาคม 2565

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐาน ในพื้นที่ภูมิภาค (59OTOP)

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการพัฒนา (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
13 จังหวัด ได้แก่ พะเยา น่าน หนองคาย นครนายก อุทัยธานี กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา นครศรีธรรมราช ภูเก็ต พังงา และกระบี่	65	203	25	25

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารและเครื่องดื่ม

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ

- ผู้ประกอบการบางรายประสบปัญหาด้านความพร้อมของสถานที่ผลิต และอุปกรณ์ รวมถึงปัญหาด้านเงินทุน ทำให้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการยื่นขอการรับรองมาตรฐานได้

- เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า (COVID-19) ในช่วงต้นปีงบประมาณ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนการทำงานผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น และลดการลงพื้นที่ลงซึ่งเมื่อสถานการณ์คลี่คลายนักวิจัยสามารถลงพื้นที่ไปให้คำปรึกษารายสถานประกอบการได้ ทำให้การแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- ผู้ประกอบการต้องการให้ วศ. ลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึกเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และแนะนำการยื่นขอรับรองมาตรฐานและช่วยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- ผู้ประกอบการต้องการให้ วศ. พัฒนากระบวนการผลิตเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพตรงตามที่ มอช. กำหนดหรือมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

บทนำ

สมุนไพรนับเป็นทรัพยากรอันมีค่าที่อยู่คู่ภูมิปัญญาไทยมาอย่างยาวนาน และมีศักยภาพในการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ได้มากมายหลายชนิด ได้แก่ อุตสาหกรรมยาสมุนไพร เครื่องสำอางสมุนไพร อาหารและเครื่องดื่มสมุนไพร และอาหารเสริมสมุนไพร เนื่องจากผู้บริโภคมีแนวโน้มในการดูแลสุขภาพและความงามเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ประกอบกับมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลให้ประชากรทั่วโลกต้องการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมาก กลุ่มสินค้าจากสมุนไพรที่มีศักยภาพมากในตลาด ได้แก่ กลุ่มอาหาร อาหารเสริม และเครื่องสำอาง (เวชสำอาง) ซึ่งมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในหลายๆ ปี ที่ผ่านมา ปัจจัยหนุนหลักมาจากการขยายตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพและใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติมากขึ้น อีกทั้งแรงหนุนจากธุรกิจท่องเที่ยวนั่นเอง และโครงสร้างประชากรและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมผู้สูงอายุ กระแสค่านิยม รวมถึงการสนับสนุนจากภาครัฐในการเข้าถึงยาสมุนไพร ซึ่งจะส่งผลให้รุ่งกิจขยายตัวมากขึ้น

ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบเนื่องจากอยู่ในเขตร้อน เหมาะกับการเพาะปลูกสมุนไพรหลากหลายชนิด มีประวัติการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคควบคู่มากับภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยและมีชื่อเสียงด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพรมายาวนาน มีสมุนไพร Product Champion สามารถแข่งขันกับประเทศคู่นำด้านสมุนไพรได้ แต่ธุรกิจสมุนไพรของไทยยังมีของว่างการพัฒนาที่สำคัญ เช่น การบริหารจัดการสมุนไพรไม่เป็นระบบ ทำให้วัตถุดิบขาดแคลนไม่เพียงพอต่อการผลิตในการดูแลสาธารณะ งานวิจัยเกี่ยวกับสารสำคัญในสมุนไพรยังมีไม่มากนัก วัตถุดิบสมุนไพรมักมีการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ รวมทั้งผู้ประกอบการเกี่ยวกับสมุนไพรส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กถึงร้อยละ 98 ทำให้มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดน้อย

ภาครัฐจึงได้มีโมเดลเศรษฐกิจออกมาภายใต้ชื่อ BCG Economy Model เป็นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) จะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตอบโจทย์การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะช่วยต่อยอดจุดแข็งของประเทศให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมโดยอาศัยกลไกวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าสูง และเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจจาก "ทำมากแต่ได้น้อย" ไปสู่ "ทำน้อยแต่ได้มาก" โดยรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบใหม่ BCG Model ว่าจะสามารถเพิ่มมูลค่าจีดีพีของประเทศได้เพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท ภายในปี 2565 – 2570 จากข้อมูลของ Euromonitor พบว่า ผลิตภัณฑ์สมุนไพร (Herbal & Traditional Products) มีมูลค่าตลาดถึง 54,739 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2564 และคาดการณ์ว่า

ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ในปี 2569 มูลค่าตลาดจะสูงถึง 70,000 ล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นโอกาสของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยที่จะขยายตลาดสู่ต่างประเทศ

กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยกองเทคโนโลยีชุมชน ได้ดำเนินโครงการ "ส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดในพื้นที่ภูมิภาค" อย่างต่อเนื่อง มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น การยืดอายุลูกประคบสมุนไพรสดให้สามารถเก็บไว้ได้นานขึ้น โดยการผลิตเป็นลูกประคบสมุนไพรสดแบบบรรจุกระป๋องหรือถุงรีทอร์ตปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสามารถส่งไปจำหน่ายได้ทั่วทั้งในและต่างประเทศ การพัฒนาสูตรสำรับผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้กับผู้ประกอบการ ได้แก่ ลูกประคบสมุนไพร สบู่ก้อนสบู่เกลือรอิน สบู่เหลว แชมพู ครีมนวดผม ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว และเจลล้างมือแอลกอฮอล์ ระดับชุมชน และ SMEs รวมถึงการให้คำปรึกษาในด้านระบบคุณภาพ เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (Good Manufacturing Practice, GMP) การจดแจ้งผลิตภัณฑ์เป็นต้น เน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการกลุ่มสินค้าสุขภาพและความงามที่มีส่วนผสมของสมุนไพรไทยให้มีองค์ความรู้สำคัญ สามารถนำความรู้ไปต่อยอดตลอดจนสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์และสามารถขยายโอกาสทางการตลาดแข่งขันในระดับสากล และผู้ประกอบการสามารถพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สมุนไพร OTOP ให้แก่ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรสามารถยื่นขอแจ้งเครื่องสำอางควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และสามารถยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ผลการดำเนินงาน

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	21 – 22 ธันวาคม 2564	การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร (สบู่ก้อนสมุนไพร สบู่กลีเซอรีน ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว และเจลล้างมือแอลกอฮอล์)	ตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่	33
2	9 – 10 กุมภาพันธ์ 2565	การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร (สบู่ก้อนสมุนไพร สบู่กลีเซอรีน ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว และเจลล้างมือแอลกอฮอล์)	ตำบลละเอียด อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	30
3	25 เมษายน 2565	กระบวนการเตรียมสมุนไพรเพื่อใช้ในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	กรุงเทพฯ ฝึกอบรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	50 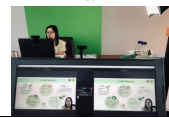

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

การให้คำปรึกษาแนะนำเรื่องการแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
4 กรกฎาคม 2565	กลุ่มมีกที่ทานคา บ้านลงที่ 298 หมู่ที่ 2 ตำบลนาโบสถ์ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก 	สบู่ก้อน กลีเซอรีน	องค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต สูตรการผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และจดแจ้งสูตรการผลิต	ให้คำปรึกษาในเรื่อง กระบวนการผลิต สูตรการผลิตสบู่ก้อนกลีเซอรีน ผสมเส้นใยกัญชง และการจดแจ้งสูตรการผลิต เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการผลิตสบู่ก้อนกลีเซอรีนที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน และดำเนินการจดแจ้งสูตรการผลิตกับ อย.ต่อไป
5 กรกฎาคม 2565	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสมุนไพรลำเพย บ้านเวียงสวรรค์ บ้านลงที่ 324 หมู่ที่ 9 ตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง 	การสกัดสมุนไพร	องค์ความรู้ในเรื่อง การสกัดสมุนไพร	ให้คำแนะนำในเรื่อง การวิธีการสกัดสมุนไพร การเลือกใช้สมุนไพรที่นำมาสกัดเพื่อให้ได้สารสกัดที่มีคุณภาพ ไว้ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่อไป

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
6 กรกฎาคม 2565	กลุ่มแปรรูปสมุนไพรศาลา บ้านเลขที่ 187 หมู่ที่ 3 ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 	การเตรียมสมุนไพร	องค์ความรู้ในเรื่องการเตรียมสมุนไพร การล้างทำความสะอาดสมุนไพร การตากแห้งสมุนไพรเช่น ไพล ขมิ้นชัน ตะไคร้ เพื่อนำสมุนไพรมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	ให้คำแนะนำในเรื่อง การเตรียมสมุนไพร การล้างทำความสะอาดสมุนไพร การตากแห้งสมุนไพร เพื่อนำสมุนไพรมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางต่อไป
6 กรกฎาคม 2565	กลุ่มโอมเธิรับ บ้านเลขที่ 126/9 หมู่ที่ 2 ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 	ผลิตภัณฑ์ป้องกันแสงแดด	องค์ความรู้ในเรื่องสารเคมีที่ใช้ในการผลิต	ให้คำปรึกษาในเรื่องสารเคมีที่ใช้ในการผลิต มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของผลิต เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการผลิตและเข้าสู่กระบวนการยื่นขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
6 กรกฎาคม 2565	กลุ่มธาราสมุนไพร บ้านเลขที่ 71 หมู่ที่ 1 ตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 	ลูกประคบสมุนไพร	องค์ความรู้เรื่องการเตรียมสมุนไพร สูตรการผลิตลูกประคบสมุนไพร	ให้คำปรึกษาในการเตรียมสมุนไพร การล้าง ทั่น ตากสมุนไพร การเก็บสมุนไพร และสูตรการผลิตลูกประคบสมุนไพร เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการผลิตและเข้าสู่กระบวนการยื่นขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป
7 กรกฎาคม 2565	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรบ้านปิระกา บ้านเลขที่ 326/3 หมู่ที่ 1 ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ 	ผลิตภัณฑ์บำรุงผม	องค์ความรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต และสูตรการผลิต	ให้คำปรึกษาเรื่องการปรับสูตรการผลิต และกระบวนการผลิตเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการผลิตและเข้าสู่กระบวนการยื่นขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อไป

ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค (S9OTOP)

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนสินค้า OTOP ที่เข้าสู่กระบวนการยื่นขอรับรองมาตรฐาน (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
จังหวัด ได้แก่ กระบี่ เพชรบุรณ์ ตาก ลำปาง เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร	90	113	20	21

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ

1. เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อการลงพื้นที่ อบรม และทำให้ผู้ประกอบการบางรายไม่สามารถยื่นจดแจ้งได้
2. ผู้ประกอบการบางรายมีปัญหาในเรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การจดแจ้งออนไลน์ และสร้างช่องทางการจำหน่ายตลาดออนไลน์ ประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ เช่น การสร้างเพจเฟสบุ๊ค ไลน์ ทำให้ผู้ประกอบการเสียโอกาสในการจำหน่ายสินค้าในตลาดออนไลน์
3. ผู้ประกอบการรายย่อยมีสถานที่ผลิตไม่เหมาะสมและขาดความพร้อมด้านการลงทุน ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ และสถานที่การผลิตให้เป็นไปตามหลักของ GMP
4. ผู้ประกอบการรายย่อยขาดข้อมูลแหล่งซื้อวัตถุดิบสมุนไพรและสาระเคมี ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สม่ำเสมอ
5. ผู้ประกอบการขาดความรู้ทางด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และรูปแบบที่ทันสมัยทำให้รูปลักษณ์ของสินค้าไม่ดึงดูดใจผู้บริโภค
6. ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 เนื่องจากไม่ได้ออกร้านจำหน่ายสินค้าตามงานต่างๆ ทำให้ยอดการจำหน่ายสินค้าลดลง จึงขาดการผลิตสินค้าและการจดแจ้งผลิตภัณฑ์ใหม่

ผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ข้อเสนอแนะ

1. วศ. ควรนำสมุนไพร และวัตถุดิบในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้สมุนไพร และเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์
2. ควรนำประเด็นความต้องการของผู้ประกอบการมาเป็นโจทย์วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำไปถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการต่อไป
3. ผู้ประกอบการยังขาดกระบวนการเขียนรูปแบบการเล่าเรื่องราวความสำคัญหรือจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ (story telling) ทำให้ผลิตภัณฑ์ขาดจุดสนใจ ควรอบรมวิธีการเล่าเรื่อง ความเป็นมาของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจมากขึ้น
4. การใช้สมุนไพรเป็นภูมิปัญญาของประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการบูรณาการด้านการใช้สมุนไพร ตั้งแต่กระบวนการปลูก การผลิต การสกัดสมุนไพร วิธีการใช้งาน การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานต่างๆ เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้กับคนรุ่นหลังต่อไป
5. หลังการระบาดของโรคโควิด-19 ควรเร่งหาวิธีการเพิ่มกระตุ้นการส่งเสริมยอดขายสินค้าให้ผู้ประกอบการ

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

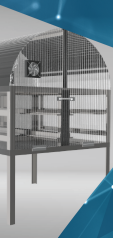

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

บทนำ

การย้อมสีธรรมชาติประเภทผ้าหอผู้ประกอบการมีความต้องการองค์ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สีธรรมชาติให้มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เนื่องจากผลิตภัณฑ์ผ้าหอจากสีธรรมชาติส่วนใหญ่ยังไม่ผ่านเรื่องความเป็นกรดด่าง และการตกสี อีกทั้งยังไม่มีวัตถุดิบที่ทำให้เกิดสีหลากหลายเฉดซึ่งกระบวนการย้อมสีธรรมชาตินั้นเป็นการผสมผสานองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นภาคเหนือมีผ้าหออันเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นที่รู้จักอย่างเช่น ผ้าไหยวน ผ้าไหล้อ ผ้าซิ่นตีนจกภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผ้าหอยันเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นที่รู้จักอย่างเช่น ผ้าแพรวา ผ้าซิ่นตีนจกภาคกลางหอร้อย ผ้าไอล ผ้ามัดหมี่ และภาคใต้มีผ้าหอยันเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นที่รู้จักอย่างเช่น ผ้ายกเมืองนครเป็นต้น ดังนั้นหากสามารถพัฒนากระบวนการผลิตผ้าหอให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นกลุ่มผ้า สามารถก้าวเข้าสู่สนามแข่งขันของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ได้อย่างเข้มแข็ง และสามารถนำเอกลักษณ์ผ้าหอของประเทศออกสู่ตำบลโกะตันสากล

ในปีงบประมาณ 2565 กองเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ จึงได้จัดหลักสูตรการใช้สีธรรมชาติในการย้อมผ้าหอ เพื่อช่วยเหลือให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการย้อมสีธรรมชาติ และสามารถนำไปใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของตัวเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ผ้าหอ ทั้งในเรื่องการเลือกใช้สารเคมีที่ปลอดภัยในการฟอกย้อมเส้นไหม วัตถุดิบที่ให้สี การวัดค่าความเป็นกรดด่างเบื้องต้น และการพัฒนาสมบัติผ้าหอให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและสากล เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการตลาดและการส่งออกให้กับสินค้า OTOP ประเภทผ้าหอของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้ประกอบการผ้าหอสามารถแก้ไขปัญหาสีสดภัณฑ์ที่มาจากกระบวนการย้อมสีผ้า ทั้งในเรื่องความคงทนของสีย้อม ความเป็นกรด-ด่าง เพื่อเพิ่มโอกาสการได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ผลการดำเนินงาน

สำรวจข้อมูลผู้ประกอบการ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	พื้นที่
วันที่ 9 – 14 ธันวาคม 2564	กลุ่มปั่นหยาบาติก	ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก	90 หมู่ 2 ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล
	กลุ่มควนรันบาติก	ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก	818 หมู่ 4 ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล
	วิสาหกิจชุมชนสตูลบาติก	ผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก	32/17 ตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
วันที่ 6 – 8 กันยายน 2565	บริษัท TPS Thai Seed Lac	ผลิตภัณฑ์ครั่งเม็ด	99 หมู่ 6 ตำบลเถิน อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	วันที่ 22 – 23 พฤศจิกายน 2564	การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ	ที่ทำการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 908 อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	29
2	วันที่ 12 – 13 มกราคม 2565	การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ	ที่ทำการกลุ่มปั่นหยาบาติก อำเภอละงู จังหวัดสตูล	28
3	วันที่ 23 – 24 มกราคม 2565	การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ	ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผ้าพื้นเมืองศรีวิชัย อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช	26
4	วันที่ 25 – 26 มกราคม 2565	การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ	ที่ทำการกลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านคงสาร อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช	25
5	วันที่ 14 – 15 กุมภาพันธ์ 2565	การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ	ที่ทำการกลุ่มทอผ้าบ้านเนินมวง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช	30
6	วันที่ 16 – 17 กุมภาพันธ์ 2565	การมัดย้อมผ้าทอมือด้วยสีธรรมชาติและการเขียนลายเส้นบนผ้าทอมือ	ที่ทำการกลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านศรีรวง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช	28

▶ ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
7	วันที่ 1 – 2 มีนาคม 2565	การพัฒนากระบวนการผลิตผ้าทอด้วยสีธรรมชาติ	ที่ทำการกลุ่มสตรีทอผ้าลายโบราณบ้านสระบัวกำอำเภอห้านข้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	30

การตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลดำเนินงาน
วันที่ 14 – 16 มิถุนายน 2565	ที่ทำการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 908 อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	ผ้าไหมทอมือย้อมดอกดาวเรือง	ลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึกและติดตามผลการดำเนินงานพร้อมเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์ทดสอบ
	กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติเหล่าหลวงได้ หมู่ 8	ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ผ้าขาวม้า	
	กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติเหล่าหลวงได้ หมู่ 1	ผ้าบัตหมี่ทอมือย้อมสีธรรมชาติ	

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ ส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค (59OTOP)

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนสินค้า OTOP ที่เข้าสู่กระบวนการยื่นขอรับรองมาตรฐาน (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
ดำเนินการในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ อุดรธานี สกลนคร นครศรีธรรมราช และสุพรรณบุรี	210	196	7	-

ข้อมูล ณ วันที่ 18 ตุลาคม 2565

ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

1. สมาชิกกลุ่มผู้ประกอบบางกลุ่มขาดทักษะความรู้ด้านกระบวนการผลิต และช่องทางการตลาด

2. วัสดุที่ใช้ธรรมมีราคาสูง เช่นเส้นไหม โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนั้นต้องมีการทดลองและปรับเปลี่ยนกรรมวิธีการย้อมตามภูมิปัญญาท้องถิ่นเดิม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีออกสู่ชุมชนและสังคม เพื่อเป็นการร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ ให้การพัฒนาตามเป้าหมาย

2. หางสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดองค์ความรู้ในการเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นมาทำเป็นสีย้อม ซึ่ง ทช. สามารถให้คำปรึกษาการเลือกใช้วัสดุดิบที่ให้สีธรรมชาติและนำองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีรวมถึงการทดสอบวัดค่าความเป็นกรดค่างเบื้องต้น เพื่อให้ผู้ประกอบได้ยื่นขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP ผ้าทอต่อไป

ภาพประกอบการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ผู้ประกอบการ

ณ ที่ทำการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง 908 ตำบลวังทอง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ณ ที่ทำการกลุ่มปั่นหยาบาติก ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล

ณ ที่ทำการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผ้าพื้นเมืองศรีวิชัย ตำบลป่าแฝก อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

ผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย

ณ ที่ทำการกลุ่มทอผ้าย้อมครามบ้านคงสาร ตำบลชาง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ณ ที่ทำการกลุ่มทอผ้าบ้านเนินมวง ตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

ณ ที่ทำการกลุ่มมัดย้อมสีธรรมชาติบ้านศรีวิง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ณ ที่ทำการกลุ่มสตรีทอผ้าลายโบราณบ้านสระบัวกำ ตำบลหนองแค่าโมง อำเภอค่ายบ้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสาน

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสาน

บทนำ

ผลิตภัณฑ์จักสาน เช่น กระเป๋า หมวก ชุดรองจาน เฟอร์นิเจอร์จักสาน เสื่อ เป็นต้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติจากพืช ได้แก่ ต้นกก ไม้ไผ่ ผักตบชวา และกระจูด ล้วนเป็นผลิตภัณฑ์หัตถศิลป์พื้นบ้านที่เกิดจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน ได้ถูกยกระดับเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน สามารถส่งเป็นสินค้าส่งออกนำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนไม่น้อย แต่ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานจะพบปัญหาอยู่ 2 เรื่อง คือ

1.) การใช้สีเคมีย้อมวัสดุธรรมชาติจากพืช เนื่องจากสีเคมีหรือสีสังเคราะห์มีราคาถูก วิธีการใช้ง่าย มีสีสันสดและหลากหลาย สีติดคงทน ทนแดดทนฝน ย้อมวัสดุธรรมชาติจากพืชติดได้ทุกชนิด ผลิตได้ทีละมากๆ แต่สีย้อมเคมีบางชนิดมีส่วนประกอบที่เป็นสารก่อมะเร็งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิต และน้ำทิ้งที่ปนเปื้อนทำให้มีสารตกค้างในสิ่งแวดล้อม

2.) การเกิดเชื้อรากับผลิตภัณฑ์จักสานและวัสดุจากพืชเมื่ออยู่ในสภาพอากาศชื้น ทำให้เกิดความเสียหาย สูญเสียค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุน และทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่เป็นที่นิยม

จากปัญหาทั้ง 2 เรื่องนี้ จึงมีผู้ประกอบการชุมชนต้องการพัฒนากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภคและตนเอง

สำนักเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) สามารถนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปแก้ปัญหากระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานให้กับผู้ประกอบการชุมชน ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมวัสดุธรรมชาติจากพืชด้วยสีธรรมชาติทดแทนการใช้สีเคมี แต่ยังมีสีสันสวยงามเด่นชัดใกล้เคียงกับสีเคมี และการป้องกันการเกิดเชื้อราในวัสดุธรรมชาติจากพืชซึ่งมีวิธีการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก สามารถยับยั้งการเกิดเชื้อรายืดอายุการใช้งานให้นานขึ้น สามารถนำวัสดุธรรมชาติจากพืชที่ได้ไปทำเป็นผลิตภัณฑ์จักสานต่างๆ เป็นการแก้ปัญหากระบวนการผลิตทำให้ลดของเสีย ลดต้นทุนการผลิต ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่นิยมของผู้บริโภคที่ชื่นชอบผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ส่งผลให้การประกอบอาชีพผลิตผลิตภัณฑ์จักสานทำได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จักสานมีความรู้ในการใช้สีธรรมชาติในการย้อมผลิตภัณฑ์และการแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์เกิดเชื้อรา โดยใช้เทคโนโลยีที่มีความปลอดภัย

ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสาน

ผลการดำเนินงาน

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	วันที่ 20 – 21 ธันวาคม 2564	การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน	กลุ่มสตรีจักสานบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมือง จังหวัดโสธร	31
2	วันที่ 20 – 21 มกราคม 2565	การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน	กลุ่มสตรีทอเสื่อกกบ้านหนองตะครอง ตำบลหนองตะครอง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	29
3	วันที่ 29 – 30 มีนาคม 2565	การย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในผลิตภัณฑ์จักสาน	กลุ่มถักไม้กวาดตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	30

การให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ/พื้นที่/จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีการดำเนินการ/แนวทางแก้ไข
วันที่ 5 - 8 กรกฎาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนทอเสื่อกก หมู่ 9 บ้านเทพารักษ์ ตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด	ผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกก	เทคโนโลยีการย้อมสีธรรมชาติ	ลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึกการย้อมสีธรรมชาติและป้องกันเชื้อราในเส้นกก
	วิสาหกิจชุมชนจักสานมวยนึ่งข้าวบ้านเป้า หมู่ 7 ตำบลหนองขาม อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด	ผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ไผ่	การป้องกันเชื้อราในเส้นกก	
	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ คุณคำแปลง หมู่ 8 ตำบลหนองเรือ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา	ผลิตภัณฑ์จักสานจากเส้นตอกไม้ไผ่	เทคโนโลยีการย้อมสีธรรมชาติ	

ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสาน

การตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

หลังการถ่ายทอดเทคโนโลยีและลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเชิงลึก โดยใช้การติดต่อทางโทรศัพท์

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนสินค้า OTOP ที่เข้าสู่กระบวนการยื่นขอรับรองมาตรฐาน (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
ดำเนินการในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ อโสธร บุรีรัมย์ และสระแก้ว	90	90	3	-

ข้อมูล ณ วันที่ 18 ตุลาคม 2565

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ

การนัดหมายสมาชิกกลุ่มผู้ประกอบการให้เข้าร่วมการฝึกอบรม บางครั้งทำได้ลำบากเนื่องจากสมาชิกแต่ละท่านมีกิจธุระทั้งส่วนตัวและอาชีพหลักมาก จึงต้องใช้เวลาในการนัดหมายพอสมควร

ผลิตภัณฑ์ประเภทจักสาน

ภาพการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ผู้ประกอบการ
ที่ทำการกลุ่มสตรีจักสานบ้านนาสะไมย์ ตำบลนาสะไมย์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

กลุ่มสตรีทอเสื่อกกบ้านหนองตะครอง ตำบลหนองตะครอง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มถักไม้กวาด ตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว

บทนำ

สินค้าเซรามิกมีการผลิตทั้งที่เป็นแบบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น กระเบื้อง เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ซึ่งใช้เทคโนโลยีนำเข้าจากต่างประเทศ และการผลิตแบบอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม (SMEs) และชุมชน ซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 90 และส่วนใหญ่มีการขึ้นรูประบายเป็นผู้ประกอบการสินค้า OTOP

ผู้ประกอบการเซรามิกที่เป็น SMEs และชุมชนส่วนใหญ่มักพึ่งพาตนเอง ใช้ภูมิปัญญาในการผลิตและการแก้ปัญหา ไม่มีการควบคุมคุณภาพการผลิต ปัจจัยดิบเช่นดินก็ขึ้นตอนการเตรียมเนื้อดิน การขึ้นรูป การตกแต่ง และการเผา ทำให้เกิดการสูญเสียจากกระบวนการผลิตเป็นจำนวนมาก ยากต่อการพัฒนาสินค้าที่ผลิตได้ยังมีคุณภาพต่ำ และไม่ผ่าน มผช. นโยบายรัฐบาลให้การส่งเสริมสนับสนุนสินค้า OTOP โดยจัดให้มีการคัดสรรและประควดผลิตภัณฑ์ หากสินค้าที่เข้าประควดได้รับ 3-5 ดาว จะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมทางด้านการตลาด โดยให้ที่นี่จำหน่ายสินค้าในงานแสดงสินค้า OTOP ประจำปี หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสินค้าที่จะได้ดาว 3-5 ดาว มีข้อกำหนดต่างๆ หนึ่งในข้อกำหนดนั้น คือ ผลิตภัณฑ์จะต้องผ่าน มผช.

จากข้อมูลของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐาน มผช. ได้รวบรวมรายชื่อ สินค้าเซรามิกที่มีการยื่นขอมาตรฐาน มผช. พบว่า รายการที่ไม่ผ่านมาตรฐาน มผช. ของผลิตภัณฑ์เซรามิกส่วนใหญ่ คือ สูงจะแตกหัวใจ การวิ่งซึม การดูดซึมน้ำ และสวดลาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้สำหรับมาจากกระบวนการผลิต ซึ่งหากไม่มีการควบคุมคุณภาพในแต่ละขั้นตอน การผลิต จะส่งผลต่อคุณภาพสินค้าที่ได้หลังเผา ทำให้สินค้ามีตำหนิ เกิดการแตกร้าว และทำให้เกิดการรั่วซึมได้ นอกจากนั้นแล้วผู้ประกอบการสินค้า OTOP ยังขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายเพื่อสร้างตลาดใหม่

กรมวิทยาศาสตร์บริการ มีหน่วยงานวิจัยและพัฒนาทางด้านเซรามิก สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก้ไขปัญหาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการ SMEs และชุมชน เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าที่ผ่านการทดสอบตามมาตรฐาน และมีผลงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเซรามิกเป็นจำนวนมาก พร้อมถ่ายทอดให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น หรือนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีมูลค่าเพิ่ม ช่วยให้สินค้าเซรามิกมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ช่วยเพิ่มโอกาสทางการตลาด และเตรียมความพร้อมให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดอาเซียนและตลาดโลก

กรมวิทยาศาสตร์บริการ โดยกองเทคโนโลยีชุมชน ได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเซรามิก OTOP ให้ได้มาตรฐาน ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้ประกอบการนำไปพัฒนากระบวนการผลิต เพื่อพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว

คุณภาพสินค้า และผลักดันให้ผู้ประกอบการนำสินค้าเข้าสู่กระบวนการขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ตลอดจนพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อขยายโอกาสทางการตลาด และเตรียมความพร้อมให้สามารถแข่งขันในตลาดอาเซียน และการวิจัยพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการให้สามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานและส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตเซรามิกที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
2. เพื่อผลักดันสินค้าเซรามิก ให้ยื่นขอการรับรองมาตรฐาน มผช.

การสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	พื้นที่
31 สิงหาคม 2565	กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ จากดินผสมเบ้าบรางกระเบา	ดอกไม้ประดิษฐ์ จากดินไทย เช่น ชุดดอกบัวลายพระมาลัยข้อมือ ตุ้มหูขนมลาดู	ตำบลทุ่งกระพังโหม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว

ผลการดำเนินงาน

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1.	วันที่ 7 – 8 มิถุนายน 2565	การพัฒนากระบวนการเตรียมดินสำหรับผลิตครก	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครื่องปั้นดินเผาบ้านกลางก้าวหน้า ตำบลโนนตาล อำเภอห่าอุเทน จังหวัดนครพนม	23
				
2.	วันที่ 16– 18 สิงหาคม 2565	การพัฒนาเนื้อดินแดงนครปฐมและการนำผลิตภัณฑ์เซรามิกเนื้อดินแดงด้วยเตาเผาแก๊ส	กลุ่มคนเล่นดิน ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	20
				

ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว

การให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
วันที่ 3-6 สิงหาคม 2565	กลุ่มคนเล่นดิน ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140	ผลิตภัณฑ์เซรามิกประเภทของประดับตกแต่ง	พัฒนาจากดินเผาให้เป็นดินเผาที่มีสีสันและมีความแข็งแกร่งดังเซรามิก	- พัฒนาเตาเผา ที่สามารถควบคุมอุณหภูมิคงที่ ควบคุมบรรยากาศในการเผาได้ และสามารถเผาได้ที่อุณหภูมิสูง - ดำเนินการถ่ายทอดการใช้งานเตาเผา คู่มือการใช้งาน การบำรุงรักษาเตาเผา แก่ผู้ประกอบการ

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเซรามิก OTOP ให้ได้มาตรฐาน (รหัสโครงการ 59OTOP39)

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนสินค้า OTOP ที่เข้าสู่กระบวนการยื่นขอรับรองมาตรฐาน (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
2 จังหวัด ได้แก่ นครหนม นครปฐม	40	43	-	-

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

ผลิตภัณฑ์ประเภทเซรามิกและแก้ว

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ

1. กระบวนการยื่นขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มีการเปลี่ยนแปลงระบบ ซึ่งผู้ประกอบการจะแจ้งข้อมูลการยื่นขอ มผช. ได้ ก็ต่อเมื่อผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนแล้ว ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการยื่นขอ มผช. นานขึ้น
2. ผู้ประกอบการยังขาดความรู้ในด้านการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ ทำให้ยังประสบปัญหาเรื่องคุณภาพของผลิตภัณฑ์
3. ผู้ประกอบการขาดประสบการณ์ในการทำตลาดใหม่สำหรับผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่
4. ผู้ประกอบการต้องการให้ช่วยพัฒนาวัสดุ และอุปกรณ์ ที่จำเป็นในกระบวนการผลิตเพื่อช่วยเตรียมเนื้อดินให้มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรผลักดันให้ผู้ประกอบการยื่นขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
2. แนะนำให้ผู้ประกอบการจัดทำความร่วมมือ หรือ โครงการกับหน่วยงานภาครัฐหรือท้องถิ่น เพื่อให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน
เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดในพื้นที่ภูมิภาค การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

บทนำ

วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP และประชาชนทั่วไป ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่การประปานครหลวง หรือการประปาส่วนภูมิภาค ต้องใช้น้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น น้ำผิวดิน ตามบ่อ หนอง คลอง บึง แม่น้ำ น้ำบาดาล หรือน้ำใต้ดิน มาใช้โดยตรงหรือผ่านการปรับปรุงคุณภาพระดับประปาหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่ยังไม่ได้คุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำที่จะใช้อุปโภคบริโภค ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผู้บริโภคหรือส่งผลต่อคุณภาพสินค้าได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่จำเป็นต้องเจาะน้ำบาดาล หรือน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่าในน้ำมีสารสนิมเหล็กที่ก่อให้เกิดปัญหาน้ำมีสีแดง มีกลิ่น เกิดคราบสนิมขึ้นกับเครื่องสุขภัณฑ์และทำให้ผ้าเปื่อนอีกด้วย และยังมีสารประกอบอื่นๆ ปะปนอยู่มากมายส่งผลต่อสุขภาพและอายุการใช้งานของประชาชน ซึ่งวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP และประชาชนส่วนใหญ่ขาดแคลนเครื่องกรองน้ำเพื่อกรองสนิมเหล็กดังกล่าวได้ เนื่องจากเครื่องกรองน้ำและสารกรองยังมีราคาค่อนข้างสูง

กองเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีเทคโนโลยีการผลิตสารกรองสนิมเหล็กและเครื่องกรองน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อการอุปโภคบริโภค การปรับปรุงคุณภาพน้ำรวมทั้งการดูแลรักษาระบบกรองน้ำ และการให้ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์ทดสอบคุณภาพน้ำ แก่วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP และประชาชนทั่วไป ให้สามารถผลิตน้ำที่สะอาดและปลอดภัยเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า การอุปโภค และบริโภคได้เอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP และประชาชนให้สามารถผลิตน้ำสะอาดมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค และใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า OTOP ในราคาต้นทุนต่ำ พร้อมทั้งการดูแลบำรุงรักษาระบบกรองน้ำให้ใช้อยู่เสมอ

2. ให้วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ OTOP และประชาชนตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากสารปนเปื้อนในน้ำที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และคุณภาพสินค้า

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

ผลการดำเนินงาน

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา/ฝ่ายทอดเทคโนโลยี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	23 – 26 พฤศจิกายน 2564	การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน - เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ภาคทฤษฎี - การปรับปรุงคุณภาพน้ำในธรรมชาติสำหรับกระบวนการผลิต - ระบบประปาหมู่บ้านกับคุณภาพน้ำที่ผลิตได้	สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านถ่อน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย	40
2	29 พฤศจิกายน – 2 ธันวาคม 2564		มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย	35
4	14 – 17 กุมภาพันธ์ 2565	- สาเหตุเบื้องในน้ำและโทษของสารปนเปื้อนในน้ำ - กระบวนการผลิตน้ำอ่อน ภาคปฏิบัติ - การผลิตชุดเครื่องกรองน้ำอ่อนประกอบด้วย เครื่องกรองตะกอนและสนิมเหล็กในน้ำ เครื่องกรองบรรจุถ่านกัมมันต์ และเครื่องกรองเรซิน - สาธิตการติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อน	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุนใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด	40
5	28 กุมภาพันธ์ – 3 มีนาคม 2565		องค์การบริหารส่วนตำบลลาน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน	40
6	18 – 21 เมษายน 2565		องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา	47

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

การให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
9 พฤษภาคม 2565	ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านใหม่ รูปแบบโคกหนองนา โมเดล หมู่ 9 ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	น้ำดื่มชุมชน	ขาดแคลนน้ำสะอาดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อน ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตร/ต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
10 พฤษภาคม 2565	บ้านโรงช้าง 32/2 หมู่ 2 ตำบลโรงช้าง อำเภอพรมพุรี จังหวัดสิงห์บุรี	น้ำดื่มชุมชน	ขาดแคลนน้ำสะอาดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อน ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตร/ต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
12 พฤษภาคม 2565	วัดศรีโสมสรองค์การบริหารส่วนตำบลดุดอก อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	น้ำดื่มวัดและชุมชน	ขาดแคลนน้ำสะอาดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค และใช้ในกระบวนการผลิตสินค้า	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อน ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตร/ต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.

▶ การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
12 พฤษภาคม 2565	บ้านศรีพัฒนา หมู่ 6 ตำบลกุดจอก อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท	น้ำดื่มชุมชน	ขาดแคลนน้ำสะอาดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อนขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
18 พฤษภาคม 2565	โรงเรียนปากคลองมอญ ตำบลศรีษะจรเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ	น้ำดื่มโรงเรียน	น้ำดื่มของโรงเรียนมีหินปูนปริมาณมากเกินมาตรฐานน้ำดื่ม คุณครูและนักเรียนไม่มีน้ำดื่มที่มีคุณภาพปลอดภัยต่อสุขภาพ	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อนขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
31 พฤษภาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุ่งหยีเพ็ง ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่	- ชาลำเพ็ง - ปลาแดดเดียว - กะปิ - แยมมะขาม	น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ยังไม่มีคุณภาพตามมาตรฐาน จึงเป็นปัญหาทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่ได้คุณภาพ	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อนขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ / พื้นที่ / จังหวัด	ผลิตภัณฑ์	ความต้องการ/ปัญหา	วิธีดำเนินการ / แนวทางการแก้ไข
1 มิถุนายน 2565	วิสาหกิจชุมชนต้นน้ำตาปีแฮนด์แมด ตำบลยางค้อม อำเภอพิปูน จังหวัด นครศรีธรรมราช	- ผ้ามัดย้อมจากสีเคมี - ผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติจากพืชพื้นถิ่น	ที่ทำการกลุ่มและที่อยู่อาศัยตั้งอยู่ริมคลองตาปี ซึ่งจะเกิดน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ส่งผลให้น้ำที่ใช้ในครัวเรือนและใช้ในกระบวนการผลิตผ้ามัดย้อมมีค่า pH ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงตามสภาพน้ำท่วม จึงต้องซื้อน้ำดื่มที่มีค่า pH เป็นกลางมาใช้ในกระบวนการทำผ้ามัดย้อม ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อนขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
1 มิถุนายน 2565	วิสาหกิจชุมชนนาหลวงเสนตำบลคนเอาถ่าน ตำบลนาหลวงเสน อำเภอทุ่งสง จังหวัด นครศรีธรรมราช	- น้ำส้มควันไม้ - แชมพูสำหรับสัตว์เลี้ยง	น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิตแชมพูไม่ได้คุณภาพ ทำให้ผลิตภัณฑ์แชมพูมีค่า pH ไม่เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด	ติดตั้งเครื่องกรองน้ำอ่อนขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง จำนวน 1 ชุด พร้อมสาธิตการใช้งานและการบำรุงรักษาเครื่องกรองน้ำ พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

การตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
9 พฤษภาคม 2565	การศึกษานอกโรงเรียน หมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2564 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง และได้สาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
9 พฤษภาคม 2565	ศาลากลางบ้าน หมู่ 9 ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2564 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง และได้สาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
9 พฤษภาคม 2565	รพ.สต. ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	น้ำดื่ม โรงพยาบาล	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2564 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง และได้สาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
11 พฤษภาคม 2565	บ้านสวนมะม่วง หมู่ 3 ตำบลไพนางดำออก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำที่ได้ติดตั้งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2564 ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2564 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง และได้สาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
11 พฤษภาคม 2565	หมู่ 1 ตำบลตลุก อำเภอสรรพา จังหวัดชัยนาท	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำที่ได้ติดตั้งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2564 ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2564 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง และได้สาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
11 พฤษภาคม 2565	หมู่ 9 ตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพา จังหวัดชัยนาท	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำที่ได้ติดตั้งเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2564 ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2564 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง และได้สาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
13 พฤษภาคม 2565	องค์การบริหารส่วนตำบลวังหกรก อำเภอห้างฉัตร จังหวัดนครสวรรค์	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2554 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง โดยเปลี่ยนสารกรองและสาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
13 พฤษภาคม 2565	รพ.สต.หนองเต่า ตำบลหนองเต่า อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์	น้ำดื่มโรงพยาบาล	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2554 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง โดยเปลี่ยนสารกรองและสาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
14 พฤษภาคม 2565	เทศบาลบางประมุง อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์	น้ำดื่มชุมชน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ตอนเกิดน้ำท่วมเมื่อปี 2554 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง โดยเปลี่ยนสารกรองและสาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
15 พฤษภาคม 2565	วิสาหกิจชุมชนเขมชาติ 35 /2 หมู่ 1 ตำบลแก่งเสี้ยน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี	ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางสมุนไพร	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ วันที่ 25 – 26 สิงหาคม 2563 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง โดยเปลี่ยนสารกรองและสาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.
2 มิถุนายน 2565	โรงเรียนวัดการหลง ตำบลปรือ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ	น้ำดื่มโรงเรียน	ติดตามการใช้งานเครื่องกรองน้ำ ที่ได้ติดตั้งให้ วันที่ 21 ธันวาคม 2563 จำนวน 1 ชุด ขนาดกำลังการผลิต 500 ลิตรต่อชั่วโมง โดยเปลี่ยนสารกรองและสาธิตการบำรุงรักษาเครื่องกรองให้กับผู้ดูแลเครื่องกรองน้ำอีกครั้ง พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างน้ำก่อนและหลังผ่านเข้าเครื่องกรอง นำมาทดสอบที่ห้องปฏิบัติการของ วศ.

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค (59OTOP)

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนเครื่องกรองน้ำที่ผลิตได้/ใช้ประโยชน์ (ชุด)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านอ่อน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย	30	40	30	30
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย	30	35	30	30
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด	30	40	30	30
องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน	30	40	30	30
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา	30	47	30	30
รวม	**150**	**202**	**150**	**150**

ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี
หลักสูตร "การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP"
ณ สำนักงานเทศบาล ตำบลบ้านอ่อน อำเภอท่าปลา จังหวัดหนองคาย
ระหว่างวันที่ 23 – 26 พฤศจิกายน 2564

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี
หลักสูตร "การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP"
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย
ระหว่างวันที่ 29 พฤศจิกายน – 2 ธันวาคม 2564

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี
หลักสูตร "การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP"
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขุ่นใหญ่ อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
ระหว่างวันที่ 14 – 17 กุมภาพันธ์ 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี
หลักสูตร "การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP"
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลสถาน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ – 3 มีนาคม 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี
หลักสูตร "การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อนเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP"
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา
ระหว่างวันที่ 18 – 21 เมษายน 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ ศูนย์เรียนรู้หฤษฎีใหม่รูปแบบโคกหนองนาโมเดล
หมู่ 9 ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 9 พฤษภาคม 2565

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ บ้านโรงช้าง 32/2 หมู่ 2 ตำบลโรงช้าง อำเภอพรมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
วันที่ 10 พฤษภาคม 2565

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ วัดศรีโมสร องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยบาท
วันที่ 12 พฤษภาคม 2565

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ บ้านศรีพัฒนา หมู่ 6 ตำบลกุดจอก อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยบาท
วันที่ 12 พฤษภาคม 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ โรงเรียนปากคลองมอญ ตำบลศรีษะจรเข้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ
วันที่ 18 พฤษภาคม 2565

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทุ่งหยีเพ็ง ตำบลสาคำด้าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่
วันที่ 31 พฤษภาคม 2565

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ วิสาหกิจชุมชนต้นน้ำคาปิแฮบต์แมด ตำบลยางค้อม อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช
วันที่ 1 มิถุนายน 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปการให้คำปรึกษาเชิงลึกแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์
ณ วิสาหกิจชุมชนบาหลวงเสนตำบลคนเอาถ่าน
ตำบลบาหลวงเสน อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
วันที่ 1 มิถุนายน 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ การศึกษานอกโรงเรียน หมู่ 6 ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 9 พฤษภาคม 2565

การผลิตเครื่องกรองน้ำอ่อน เพื่อใช้ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

ณ ศาลากลางบ้าน หมู่ 9 ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ 9 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

ณ รพ.สต. ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ 9 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

ณ บ้านสวนมะม่วง หมู่ 3 ตำบลโพนางดำออก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

วันที่ 11 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ หมู่ 1 ตำบลลลุก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
วันที่ 11 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ หมู่ 9 ตำบลหาดอาษา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
วันที่ 11 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลวังหมากรก อำเภอท่าหลวง จังหวัดนครสวรรค์
วันที่ 13 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ รพ.สต.หนองแค่า ตำบลหนองแค่า อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์
วันที่ 13 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ เทศบาลบางประมุง อ.โกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
วันที่ 14 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน
ณ วิสาหกิจชุมชนเขชาติ 35 /2 หมู่ 1 ตำบลแก่งเสี้ยน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 15 พฤษภาคม 2565

รูปการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

ณ โรงเรียนวัดกาหลง ตำบลเปร็ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่ 2 มิถุนายน 2565

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดในพื้นที่ภูมิภาค โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

บทนำ

มะพร้าว (Cocos nucifera) เป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของประเทศไทย มะพร้าวมีความผูกพันกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน คนไทยคุ้นเคยและใช้ประโยชน์จากทุกส่วนของมะพร้าวในชีวิตประจำวันได้อย่างคุ้มค่า มะพร้าวอุดมไปด้วยสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกายของมนุษย์และเป็นแหล่งอาหารที่สมบูรณ์ของจุลินทรีย์ คนไทยนิยมบริโภคน้ำ และเนื้อมะพร้าวอ่อน เนื้อมะพร้าวแก่นิยมนำมาปรุงอาหารทั้งคาวหวาน นอกจากนี้ ยังสามารถนำมาทำอุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าว อุตสาหกรรมกะทิเข้มข้น มะพร้าวขูดแห้ง น้ำตาลมะพร้าว และสามารถนำส่วนอื่น ๆ ของมะพร้าว เช่น ลำต้น ใบ ก้าน เปลือก กะลา รกมะพร้าว กาบมะพร้าว รากมะพร้าว เป็นต้น มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลากหลาย สารพัดประโยชน์และคุณค่าจากมะพร้าวพืชมหัศจรรย์ แต่ถึงอย่างไรก็ตามกระบวนการแปรรูปมะพร้าวเป็นมะพร้าวขาวก่อนที่จะนำมะพร้าวขาวไปทำเป็นผลิตภัณฑ์อื่นต่อ เช่น กะทิสำเร็จรูป น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ก่อให้เกิดน้ำเสียในขั้นตอนของการแช่ชิ้นเนื้อมะพร้าวหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าการดอง นอกจากนี้กระบวนการแปรรูปเป็นวุ้นมะพร้าวในขั้นตอนการล้างถาดใส่วุ้นมะพร้าว ก็เกิดน้ำเสียในปริมาณมากเช่นกัน แม้ว่ากระบวนการดังกล่าวจะเป็นการผลิตในครัวเรือน ในชุมชนเล็กๆ หรือล้งมะพร้าวขาวก็ตาม น้ำเสียที่เกิดขึ้น หากถูกปล่อยลงสู่คลองในท้องร่องสวน ที่เชื่อมกับคลองซอย ลำประโดง และเชื่อมโยงกับคลองสาขา คลองหลัก แม่น้ำสายหลัก และแหล่งดินธรรมชาติในร่องสวนนั้น ๆ หากไม่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้องเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมาในวงกว้าง จากข้อมูลการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากผู้ประกอบการแปรรูปมะพร้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าผู้ประกอบการมีความต้องการเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย ต้นทุนต่ำและมีประสิทธิภาพดีเพื่อรองรับมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดขึ้น

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กลุ่มงานนวัตกรรมสีเขียว กองเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์อุปโภค กรมวิทยาศาสตร์บริการ ร่วมกับสภาเกษตรแห่งชาติจังหวัดสมุทรสงครามได้ลงพื้นที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าว ให้กับสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี โดยเน้นการวิธีการที่เดินระบบง่าย ราคาถูก และการจัดการน้ำเสียแบบมีส่วนรวมของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ที่กำลังประสบปัญหาจริง และมีความต้องการองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและผลกระทบ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์ด้านการจัดการน้ำและสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ

โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าวอย่างง่าย และประหยัด รวมถึงการจัดการกากตะกอนที่ได้จากระบบบำบัดน้ำเสียโดยหาวิธีและสภาวะที่เหมาะสมในการบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าวสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย

2. ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าว และให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและผลกระทบผู้ประกอบการ และชุมชน

ผลการดำเนินงาน

การสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	พื้นที่
23 พฤศจิกายน 2564		แปรรูปมะพร้าวเป็นมะพร้าวขาว	ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม
		ทำวุ้นมะพร้าว	ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม
		ทำวุ้นมะพร้าว	ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
		ทำวุ้นมะพร้าว	ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
24 พฤศจิกายน 2564		แปรรูปมะพร้าวเป็นมะพร้าวขาว, มะพร้าวผา	ตำบลสาละพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี
	กลุ่มบุญตาเจริญการค้า	ทำวุ้นมะพร้าว	ตำบลสาละพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี
	กลุ่มบ้านมะพร้าวรวยอารี	แปรรูปมะพร้าวเป็นมะพร้าวขาว	ตำบลวัดเพลง อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา/ฝ่ายหอคหเทโนโลยี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	6 - 10 มิถุนายน 2565	การบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าวเป็นมะพร้าวขาว จังหวัดสมุทรสงคราม/ - การสร้างความเข้าใจในการผลิตมะพร้าวขาวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	สถานประกอบการ บุญตาเจริญการค้า ตำบลเกาะศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี	20
2	4 – 8 กรกฎาคม 2565	- การออกแบบและการเตรียมวัสดุสำหรับการทระบบบำบัดน้ำเสีย - ฝึกปฏิบัติการเตรียมพื้นคอนกรีต/สำหรับระบบบำบัดน้ำเสีย	สถานประกอบการ คุณธรรมนูญ หล่ำวรรณะ ตำบลบางนางลี่ อำเภอสามพราน จังหวัด สมุทรสงคราม	20
3	1 – 5 สิงหาคม 2565	- ฝึกปฏิบัติการทำถังสำหรับระบบบำบัดน้ำเสีย - ฝึกปฏิบัติการทำระบบดักไขมัน - ฝึกปฏิบัติการทำระบบเติมอากาศและระบบกรองอย่างง่าย - ฝึกปฏิบัติการทดสอบประสิทธิภาพระบบบำบัด - ฝึกปฏิบัติการนำน้ำเสียที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ใหม่	สถานประกอบการ คุณดารณี บัวคุ่ย ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองฯ จังหวัด สมุทรสงคราม	20

▶ โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
13 กันยายน 2565	สถาน ประกอบการบุญ ตาเจริญการค้า ตำบลนาะศาล พระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี	ทำจุ๋นมะพร้าว	ผู้ประกอบการมีการใช้ระบบบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าว อย่างต่อเนื่อง และใช้งานได้ดี การเพิ่มมูลค่า - มียอดสั่งซื้อรุ่นมะพร้าว เพื่อเข้าโรงงานอุตสาหกรรมรุ่นมะพร้าวอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น - ลดภาระที่ต้องดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนจากชุมชน
14 กันยายน 2565	สถาน ประกอบการคุณ ธรรมบุญ หล้าวรรณะ ตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	ทำจุ๋นมะพร้าว	ผู้ประกอบการยังไม่มีการเดินระบบบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าวเนื่องจากทางผู้ประกอบการย้ายสถานที่ประกอบกิจการ จึงมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ติดตั้งระบบบำบัด ทำให้ต้องทำโรงเรือน และเพพื้นใหม่ ทั้งนี้คณะทำงาน วศ. ได้ติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าวเรียบร้อยแล้ว และรอการแจ้งจากผู้ประกอบการเพื่อเดินระบบบำบัดน้ำเสีย
15 กันยายน 2565	สถาน ประกอบการคุณ ดารณี บัวศุข ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองจ จังหวัด สมุทรสงคราม	ทำจุ๋นมะพร้าว	ผู้ประกอบการมีการใช้ระบบบำบัดน้ำเสียจากการแปรรูปมะพร้าว อย่างต่อเนื่อง และใช้งานได้ดี แต่ยังพบปัญหาบ้าง กล่าวคือ COD loading rate สูงและระยะเวลาในการบำบัดน้อยเกินไป ส่งผลให้น้ำเสียหลังบำบัดมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานในบางครั้ง ปัจจุบันกำลังออกแบบเพื่อขยายระบบบำบัดน้ำเสีย ให้สามารถรองรับ COD loading rate ได้ และมีระยะเวลาการบำบัดมากขึ้น การเพิ่มมูลค่า - มียอดสั่งซื้อ รุ่นมะพร้าว เพื่อเข้าโรงงานอุตสาหกรรมรุ่นมะพร้าวอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น - ลดภาระที่ต้องดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนจากชุมชน

โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนสินค้า OTOP ที่เข้าสู่กระบวนการยื่นขอรับรองมาตรฐาน (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี	60	60	-	-

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ

น้ำเสียที่เข้าระบบของผู้ประกอบการแต่ละรายมีคุณสมบัติต่างกัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการบำบัดน้ำเสียแตกต่างกัน จึงต้องมีการปรับปรุงระบบบำบัดน้ำเสียที่ติดตั้งแล้วหลายครั้งเพื่อให้รองรับน้ำเสียของผู้ประกอบการได้ และมีประสิทธิภาพการบำบัดสูง

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อมเผยแพร่สู่ผู้ประกอบการ OTOP ที่ยังขาดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รวมถึงผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างครบถ้วนและยั่งยืน นอกจากนี้ท้องถิ่นควรมีข้อบัญญัติเพื่อควบคุม ติดตาม เฝ้าระวังการปล่อยน้ำทิ้งจากการแปรรูปมะพร้าว ตลอดจนมาตรการสร้างแรงจูงใจ เช่น มาตรการทางภาษี เพื่อควบคุมและจูงใจให้ผู้ประกอบการแปรรูปมะพร้าวบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แวดล้อม

โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ครั้งที่ 1 สถานประกอบการบุญตาเจริญการค้า
ตำบลนภาศาลพระ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

ครั้งที่ 2 สถานประกอบการคุณธรรมบุญ หล่าวรรณะ
ตำบลบางนางลี่ อำเภอบ้านพรา จังหวัดสมุทรสงคราม

โครงการการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์มะพร้าวเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

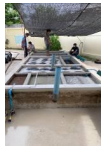

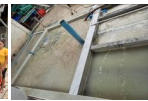

ครั้งที่ 3 สถานประกอบการคุณศารณี บัวคุ้ย
ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP
ให้ได้มาตรฐานในพื้นที่ภูมิภาค

โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี
สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

โครงการส่งเสริมวิสาหกิจรายย่อยเพื่อยกระดับสินค้า OTOP ให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดในพื้นที่ภูมิภาค โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

บทนำ

ปัจจุบันผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP หนึ่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันนอกจากการจำหน่ายในประเทศแล้วยังมีหลายประเทศสนใจสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าทอของประเทศไทย แต่เนื่องจากการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอยังขาดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีและลูกค้าจากต่างประเทศบางรายจึงชะลอการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากประเทศไทย โดยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ผู้ประกอบการประสบอยู่ คือ สารมลพิษที่ปนเปื้อนในน้ำทิ้งจากกระบวนการฟอกย้อมถูกระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ผ่านกระบวนการบำบัด ก่อให้เกิดการแพร่กระจายของมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมทั้งแหล่งน้ำและดิน นอกจากนี้การต้มสีสำหรับย้อม ผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าทอใช้เตาฟืนที่มีควันมาก และมีการปลดปล่อยสารมลพิษทางอากาศในปริมาณสูง จากข้อมูลการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าทอของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของคณะทำงาน พบว่าผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าทอในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการเทคโนโลยีการจัดการและการกำจัดของเสียอย่างง่าย ต้นทุนต่ำและมีประสิทธิภาพดีเพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งออกสินค้าสู่ตลาดต่างประเทศ

กรมวิทยาศาสตร์บริการ จึงได้พัฒนาเตาชีวมวลมลพิษต่ำสำหรับต้มสีย้อม ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียอย่างง่ายและประหยัด โดยเน้นการจัดการแบบครบวงจรในพื้นที่ที่กำลังประสบปัญหาจริง และมีความต้องการการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการและกำจัดของเสียที่เกิดขึ้นสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมวิทยาศาสตร์บริการได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการบัดน้ำเสียจากการย้อมสี และการผลิตเตาชีวมวลมลพิษต่ำ ให้กับผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าทอ ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดร้อยเอ็ด ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

วัตถุประสงค์

1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียอย่างง่าย และเทคโนโลยีเตาชีวมวลมลพิษต่ำสำหรับต้มสีย้อมที่พัฒนาขึ้นให้กับผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าทอ ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดร้อยเอ็ด
2. สร้างความตระหนักในการผลิตสินค้า OTOP ประเภทผ้าทอที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

▶ โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

ผลการดำเนินงาน

การสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	พื้นที่
13 ธันวาคม 2564	กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ตอนสวรรค์	ผ้าฝืน (มีผ้าฝ้าย ย้อมครามย้อมเคมี), ไย ประดิษฐ์ (ย้อมเคมี)	ตำบลคอนสาย อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี
	กลุ่มทอผ้าไนนทองอินทร์	ผ้ามัดหมี่ ผ้ามัดย้อม ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าใบ ผ้าฝืน	ตำบลไนนทองอินทร์ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าฝ้ายบ้านสามหอ	ผ้ายกดอก ผ้าขาวม้า หมอนขิด	ตำบลแสงสว่าง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี
14 ธันวาคม 2564	กลุ่มทอผ้ามัดหมี่บ้านเชียงกอม	ผ้ามัดหมี่เป็นผืน ประธานกลุ่มย้อมอย่างเดียว (มัด ทอ ให้ลูกกลุ่มทำ)	ตำบลนาม่วง อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้ามัดหมี่น้ำไหล	ผ้ามัดหมี่ลายน้ำไหล ตัดสำเร็จรูป	ตำบลอุ่มจาน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี
	ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอเพชรแพทพิณ	บ้านหนองสวรรค์ ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี	ผ้ามัดหมี่ แปรรูป ผ้าขาวม้า แปรรูป
15 ธันวาคม 2564	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสะอ้อ (ตรารานคี)	ผ้าพื้น เสื้อผ้าสำเร็จรูป พวงกุญแจ ตุ๊กตา	ตำบลหอคำ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ
	กลุ่มพัฒนาสัมมาชีพชุมชนบ้านสามหนอง	ผ้าลุง ผ้าซิ่น ผ้าใบ ผ้าฝืน ผ้าขาวม้า	ตำบลบัวตูม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
	กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้ายกดอกสาวภูไท	ผ้ามัดหมี่ ผ้ามือนยกดอก ผ้าพื้น ตัดเย็บ ผ้าขาวม้า	ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ
16 ธันวาคม 2564	กลุ่มทอผ้าหมักโคลนจินดามณี	ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขาวม้า ผ้าลุง ผ้าฝืน มัดหมี่	ตำบลบ้านแฝก อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
	วิสาหกิจชุมชนทหารท่องเที่ยวเชิง	ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขาวม้า ริบย้อมฝาย	ตำบลหนองเต็น อำเภอบุคคล้า จังหวัดบึงกาฬ

โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	พื้นที่
	วัฒนธรรมสุ่มน้ำโขง (กลุ่มทอผ้าบ้านห้วยเล็บมือ (ศักแห้ะ)	ด้วยสีธรรมชาติ	
	กลุ่มทอผ้าย้อมคราม บ้านดงสาร	ผ้าถุง (มัดย้อม มัดหมี่) กางเกง (มัดหมี่ มัดย้อม) เสื้อ (มัดหมี่ มัดย้อม)	ตำบลอาจ อำเภอเกาะ จังหวัดบึงกาฬ
22 ธันวาคม 2564	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหม	ไหมมัดหมี่ (สีธรรมชาติ สีเคมี) ผ้าขาวม้า ไหม ผ้าพื้น (สีธรรมชาติ สีเคมี) ผ้าพื้น ผ้าคลุมคอ ไหมมัดหมี่	ตำบลพุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมตาหยวก	ผ้ามัดหมี่ มัดหมี่ลาย สามๆ กระเป๋าผ้าไหม	ตำบลพุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมหมื่นกุลา	ไหมมัดหมี่ (สีธรรมชาติ สีเคมี) ผ้าขาวม้า ไหม ผ้าพื้น (สีธรรมชาติ สีเคมี) ผ้าพื้น ผ้าคลุมคอ ไหมมัดหมี่	ตำบลพุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
	กลุ่มเมืองไม้บาศิก	ผ้าไหมบาศิก ผ้าย แปรรูป (ผ้าคลุมไหล่)	ตำบลนิเวศน์ อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
23 ธันวาคม 2564	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านหวายหลีม	ผ้ามัดหมี่ ผ้าย้าย ผ้าไหมพื้น แปรรูป (เสื้อ กระเป๋า หมวก)	ตำบลละบำ อำเภอหุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านขว้างใหญ่	ผ้าขาวม้า ผ้าผืน ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ มัดหมี่	ตำบลละบำ อำเภอหุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด
	กลุ่มผ้าไหมบ้านหวายหลีมเบญจสาเกต	ผ้าขาวม้า ผ้าพื้น ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าคลุมไหล่	ตำบลละบำ อำเภอหุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/สัมมนา/ถ่ายทอดเทคโนโลยี

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
1	14 – 15 กุมภาพันธ์ 2565	หลักสูตร การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ - การสร้างความเข้าใจในการประกอบกิจการ - หลักการผลิตเตาชีวมวลมลพิษต่ำสำหรับต้มสีย้อม - ฝึกปฏิบัติการผลิตเตาชีวมวล - หลักการบำบัดน้ำเสียจากการย้อมสีผ้าทอ - ฝึกปฏิบัติการบำบัดน้ำเสียจากการย้อมสีผ้าทอ	กลุ่มทอผ้ามัดหมี่บ้านไหล่ ตำบลอุ่มจาน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี	23
2	16 - 17 กุมภาพันธ์ 2565		กลุ่มทอผ้าโบนทองอินทร์ ตำบลโนนทองอินทร์ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี	26
3	18 - 19 กุมภาพันธ์ 2565		ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอเพชรแพรพิณ ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี	24
4	14 – 15 มีนาคม 2565		กลุ่มทอผ้าที่นเมืองบ้านสะอ้อ (ดารานาคี) ตำบลหอคำ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ	26
5	16 – 17 มีนาคม 2565		กลุ่มพัฒนาสัมมาชีพชุมชนบ้านสามหนอง ตำบลบัวตูม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ	32
6	18 – 19 มีนาคม 2565		กลุ่มผลิตภัณฑ์จากฝ้ายคอกสาวภูไท ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ	25
7	25 – 26 เมษายน 2565		วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหม ตำบลหุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	29
8	27 – 28 เมษายน 2565		วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านหวายหลีม ตำบลมะบ้า อำเภอหุ่งเขาหลวง	26

▶ โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อหลักสูตร / หัวข้อบรรยาย	พื้นที่	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม (ราย)
			จังหวัดร้อยเอ็ด	
9	29 – 30 เมษายน 2565		วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านข้างใหญ่ ตำบลนะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด	25

การตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
29 สิงหาคม 2565	กลุ่มทอผ้ามัดหมี่น้ำไหล ตำบลอุ่มจาน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี	ผ้ามัดหมี่ลายน้ำไหล ตัดสำเร็จรูป	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ ยังไม่มีการใช้ระบบบำบัดเนื่องจากเป็นฤดูฝน (สิงหาคม 2565) ไม่เหมาะกับการย้อม จะมีแผนย้อมประมาณเดือนพฤศจิกายน 2565 2. เตาชีวมวลสลพิษต่ำ ใช้เตาชีวมวลลดพิษต่ำทุกสัปดาห์เมื่อมีการต้ม (นอกเหนือจากการต้มย้อมสี) พบว่าใช้งานได้ดี ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง
30 สิงหาคม 2565	กลุ่มทอผ้าไนนทองอินทร์ ตำบลไนนทองอินทร์ อำเภอกุ่แก้ว จังหวัดอุดรธานี	ผ้ามัดหมี่ ผ้ามัดย้อม ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าลินิน ผ้าฝ้าย	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความถี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้งานเป็นประจำทุกครั้งที่มีการย้อม น้ำเสียหลังบำบัดใส มีสีจางๆ - ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบบำบัดเสียหลังบำบัดใส แต่ยังมีสีคณะทำงาน วศ. แนะนำให้เพิ่ม

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
			คลอรีน 2. เตาชีวมวลมลพิษต่ำ ใช้เตาชีวมวลมลพิษต่ำทุกครั้งที่ย้อม พบว่าใช้งานได้ดีมาก ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง
30 สิงหาคม 2565	ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอเพชรแพรพิณ ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี	ผ้ามัดหมี่ แปรรูป ผ้าขาวม้าแปรรูป	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความถี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้งาน 1 ครั้ง ใช้งานได้ดีน้ำเสียหลังบำบัดใส เนื่องจากเป็นฤดูฝน (สิงหาคม 2565) ไม่เหมาะกับการย้อม จะมีแผนย้อมประมาณเดือนพฤศจิกายน 2565 และเป็นช่วงทำนา (กันยายน 2565) 2. เตาชีวมวลมลพิษต่ำ ใช้เตาชีวมวลมลพิษต่ำทุกครั้งที่ย้อม พบว่ามีควันมาก เปลวเป็นเพลิง แต่จะใช้กรณีที่ย้อมครั้งละมากๆ จะใช้งานได้ดี เตาชีวมวลมีความสูงมากเกินไป ถ่านต้องใช้ปริมาณมาก
31 สิงหาคม 2565	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสะง้อ (ดารานาคี) ตำบลหอคำ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ	ผ้าพื้น เสื้อผ้าสำเร็จรูป พวงกุญแจ ตุ๊กตา	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความถี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้งาน 1 – 2 ครั้ง/เดือน ประมาณเดือนตุลาคม 2565 จะมีย้อมไหม จะได้ใช้ระบบบำบัด (ย้อมไหมใช้สีเคมี) - ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบบำบัด ใช้งานระบบบำบัดยังไม่คล่อง

▶ โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
			คณะทำงาน วศ. จึงแนะนำวิธีการใช้ระบบบำบัดให้อีกครั้ง 2. เตาชีวมวลผลิตผ้าทอ ใช้งานเป็นประจำ ทุกครั้งที่มีการย้อม พบว่าใช้งานได้ดี ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง 3. การเพิ่มมูลค่า สามารถนำการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการถ่ายทอดจาก วศ. เป็นส่วนหนึ่งในการคัดสรรดาว กับกรมพัฒนาชุมชนได้
1 กันยายน 2565	กลุ่มพัฒนาสัมมาชีพชุมชนบ้านสามหนอง ตำบลบัวสูง อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ	ผ้าถุง ผ้าซิ่น ผ้าสไบ ผ้าตีน ผ้าขาวม้า	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ ยังไม่มีการใช้ระบบบำบัด เนื่องจากเป็นฤดูฝน (สิงหาคม 2565) ไม่เหมาะกับการย้อม จะมีแผนย้อมประมาณเดือนพฤศจิกายน 2565 2. เตาชีวมวลผลิตผ้าทอ ใช้ระบบทุกครั้งเมื่อมีการย้อม พบว่าใช้งานได้ดี ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง
1 กันยายน 2565	กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้ายกดอกสาวภูไท ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ	ผ้านัดหมี่ ผ้าตีนยกดอก ผ้าพื้น ตัดเย็บ ผ้าขาวม้า	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความถี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้บางครั้ง เนื่องจากช่วงนี้ย้อมไม่ได้ย้อมสีเคมี เป็นย้อมคราม (กันยายน 2565) - ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบบำบัด ระบบบำบัดจะสามารถบำบัดน้ำ

▶ โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
			เสียสีย้อมเคมีได้ดี แต่เนื่องจากกลุ่มย้อมสีธรรมชาติ จึงไม่ได้ใช้งานระบบบำบัด จึงทิ้งน้ำตามท้วย คณะทำงาน วศ. จึงแนะนำให้สามารถใช้ระบบบำบัดได้ทั้งสีย้อมเคมี และสีย้อมธรรมชาติ 2. เตาซีมวลมลพิษต่ำ ใช้ระบบทุกครั้งเมื่อมีการย้อม พบว่าใช้งานได้ดี ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง - ปัญหาที่เกิดจากการใช้เตาซีมวล ที่วางเตาต่ำเกินไป ทำให้สีหินยาก
3 กันยายน 2565	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหม ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	ไหมมัดหมี่ (สีธรรมชาติ สีเคมี) ผ้าขาวม้า ไหม ผ้าพื้น (สีธรรมชาติ สีเคมี) ผ้าพื้น ผ้าคลุมเคอ ไหมมัดหมี่	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความสี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้ระบบบำบัดเป็นประจำ น้ำล้างบำบัดแล้วนำมาใช้ใหม่ได้ - ปัญหาที่เกิดจากการใช้ระบบบำบัด ใช้กับน้ำย้อมไม่ได้ เนื่องจากน้ำเสียหลังบำบัดยังมีความขุ่นและมีสีเข้ม คณะทำงาน วศ. แนะนำให้ใส่คลอรีน และสารส้มในปริมาณที่มากขึ้น 2. เตาซีมวลมลพิษต่ำ - ความสี่ในการใช้เตาซีมวล ใช้งานเป็นประจำ ทุกครั้งที่มีการย้อม พบว่าใช้งานได้ดี ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง - ปัญหาที่เกิดจากการใช้เตาซีมวล ไฟในเตาซีมวลไม่แรง คณะทำงาน วศ. จะนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดี

▶ โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

วัน เดือน ปี	ผู้ประกอบการ	ผลิตภัณฑ์	ผลการดำเนินงาน
			ขึ้นต่อไป 3. การเพิ่มมูลค่า สามารถนำการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการถ่ายทอดจาก วศ. เป็นส่วนหนึ่งในการศึกสรรดาว กับกรมพัฒนาชุมชนได้
3 กันยายน 2565	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านหวายหลีม ตำบลมะปำ อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด	ผ้ามัดหมี่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหมพื้น แปรรูป (เสื้อ กระเป๋า หมวก)	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความถี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้งาน 2 ครั้ง/เดือน น้ำเสียหลังบำบัดใส 2. เตาชีวมวลผลพิษต่ำ - ความถี่ในการใช้เตาชีวมวล ใช้งานบางครั้ง เพราะย้อมน้อย หากมี order มาก จะใช้เตาใหญ่ 3. การเพิ่มมูลค่า สามารถนำการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการถ่ายทอดจาก วศ. เป็นส่วนหนึ่งในการศึกสรรดาว กับกรมพัฒนาชุมชนได้
4 กันยายน 2565	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านขว้างใหญ่ ตำบลมะปำ อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด	ผ้าขาวม้า ผ้าผืน ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ มัดหมี่	ผู้ประกอบการมีการใช้งาน 1. ระบบบำบัดน้ำเสียจากสีย้อมผ้าทอ - ความถี่ในการใช้ระบบบำบัด ใช้งาน 2 – 3 ครั้ง/เดือนเนื่องจากทำนา (สิงหาคม - กันยายน 2565) น้ำเสียหลังบำบัดใส 2. เตาชีวมวลผลพิษต่ำ ใช้งาน 2 – 3 ครั้ง/เดือน เตาชีวมวลใช้งานได้ดีมาก ไฟแรง ควันน้อย ประหยัดเชื้อเพลิง

โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

สรุปผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงานโครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสีสำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

พื้นที่ดำเนินการ	จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดเทคโนโลยี (ราย)		จำนวนสินค้า OTOP ที่เข้าสู่กระบวนการยื่นขอรับรองมาตรฐาน (ผลิตภัณฑ์)	
	เป้าหมาย	ผล	เป้าหมาย	ผล
3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุตรธานี จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดร้อยเอ็ด	180	236	-	-

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการฯ

ไม่มี

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อมเผยแพร่สู่ผู้ประกอบการ OTOP ที่ยังขาดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างครบถ้วนและยั่งยืน

ครั้งที่ 1 กลุ่มทอผ้ามัดหมี่บ้านโพธิ์
ตำบลอุ่มจาน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุตรธานี

โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

ครั้งที่ 2 กลุ่มทอผ้าโนนทองอินทร์

ตำบลโนนทองอินทร์ อำเภอกู่แก้ว จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่ 3 ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอเพชรแพรพิณ

ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมืองฯ จังหวัดอุดรธานี

ครั้งที่ 4 กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสะอ้อ (ดารานาคี)

ตำบลหอคำ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ

โครงการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการย้อมสี สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP ประเภทผ้าทอ

ครั้งที่ 5 กลุ่มพัฒนาสัมมาชีพชุมชนบ้านสามหนอง
ตำบลบัวคุ้ม อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดบึงกาฬ

ครั้งที่ 6 กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้ายกดอกสาวภูไท
ตำบลถ้ำเจริญ อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดบึงกาฬ

ครั้งที่ 7 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านทอผ้าไหม
ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ครั้งที่ 8 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านหวายหลีม
ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ครั้งที่ 9 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านขว้างใหญ่
ตำบลมะบ้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก

ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP

(http://otop.dss.go.th)

ความเป็นมา

หนึ่งคำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือที่หุคนรู้จักกันในชื่อ OTOP นั้น เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่จำหน่ายในแต่ละตำบล การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP จึงเป็นเหมือนตัวกระตุ้นธุรกิจผู้ประกอบการท้องถิ่น สร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ซึ่งกระบวนการในการผลิตและจัดการต้องอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับข้อมูลความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนับนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน แต่ปัจจุบันพบว่ายังไม่มีการรวบรวมสารสนเทศ หรือองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ OTOP ในรูปแบบออนไลน์หรือเว็บไซต์ สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สท.วศ.) ในฐานะหน่วยงานที่เป็นแหล่งสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาในด้านต่างๆ จึงได้จัดทำ "ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP" ขึ้น โดยในปี 2565 นั้นมีการเข้าถึงองค์ความรู้ในเว็บไซต์จำนวน 749,980 ครั้ง (ข้อมูล ณ วันที่ 8 พฤศจิกายน 2565) ภายในเว็บไซต์ประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

1. ข่าวสารการลงพื้นที่ และกิจกรรมการสัมมนา/ฝึกอบรม
2. บทความแจกแจงเรื่องที่รวบรวมเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ มาประมวลและและจัดทำเป็นบทความที่มีเนื้อหาเข้าใจง่าย สามารถอ่านเนื้อหาทั้งหมดได้ แบ่งตามหมวดผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย อาหารและเครื่องดื่ม ผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้ของประดับตกแต่งและของที่ระลึก และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
3. บทความเกี่ยวกับ OTOP ที่เรียบเรียงโดยบุคลากรของกรมวิทยาศาสตร์บริการ
4. มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ประกาศใช้
5. ปัญหาและแนวทางแก้ไขที่ได้รับจากการลงพื้นที่ สรุปประเด็นและแนวทางการแก้ไขปัญหาแต่ละผลิตภัณฑ์จากการลงพื้นที่
6. คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับการผลิต การควบคุมคุณภาพของสินค้า
7. คำศัพท์เกี่ยวกับองค์ประกอบของการผลิตสินค้า
8. องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการย้อมสี เอกสารประกอบการอบรม สาระน่ารู้ และบทความพร้อมใช้ที่นำเสนอทั้งรูปแบบบทความและสื่อมัลติมีเดีย

ภาพแสดงหน้าหลักเว็บไซต์ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP (http://otop.dss.go.th)

ทั้งนี้ผู้สนใจสามารถใช้บริการเว็บไซต์ฐานข้อมูลส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP ได้ที่http://otop.dss.go.th หากมีข้อสงสัยประการใดสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ info@dss.go.th หรือโทรศัพท์หมายเลข 0 2201 7285

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

▶ ภาคผนวก

ตารางที่ 1 : ร้อยละของการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2553

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (ราย)			ภาคกลาง (ราย)			ภาคตะวันออก (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	251	123	128	645	335	310	67	27	40	325	139	186	345	169	176	1,633	793	840
		100%	49.00%	51.00%	100%	51.94%	48.06%	100%	40.30%	59.70%	100%	42.77%	57.23%	100%	48.99%	51.01%	100%	48.56%	51.44%
2	เครื่องดื่ม	77	52	25	80	43	37	3	3	0	67	41	26	28	20	8	255	159	96
		100%	67.53%	32.47%	100%	53.75%	46.25%	100%	100%	0%	100%	61.19%	38.81%	100%	71.43%	28.57%	100%	62.35%	37.65%
3	สมุนไพรที่ใช้อาหาร	93	50	43	385	265	120	15	12	3	159	89	70	129	73	56	781	489	292
		100%	53.76%	46.24%	100%	68.83%	31.17%	100%	80.00%	20.00%	100%	55.97%	44.03%	100%	56.59%	43.41%	100%	62.61%	37.39%
4	ผ้า เครื่องแต่งกาย	551	318	233	374	279	95	31	21	10	1,109	400	709	156	108	48	2,221	1,126	1,095
		100%	57.71%	42.29%	100%	74.60%	25.40%	100%	67.74%	32.26%	100%	36.07%	63.93%	10000%	69.23%	44.44%	100%	50.70%	49.30%
5	ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	716	588	128	1,046	1,007	39	82	80	2	1,132	1,057	75	392	306	86	3,368	3,038	330
		100%	82.12%	17.88%	100%	96.27%	3.87%	100%	97.56%	2.44%	100%	93.37%	6.63%	100%	78.06%	21.94%	100%	90.20%	9.80%
	รวม	1,688	1,131	557	2,530	1,929	601	198	143	55	2,792	1,726	1,066	1,050	676	374	8,258	5,605	2,653
		100%	67.00%	33.00%	100%	76.25%	23.75%	100%	72.22%	27.78%	100%	61.82%	38.18%	100%	64.38%	35.62%	100%	67.87%	32.13%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักพอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 2 : ร้อยละของการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2554

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (ราย)			ภาคกลาง (ราย)			ภาคตะวันออก (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	252	142	110	371	238	133	45	31	14	242	124	118	417	197	220	1,327	732	595
		100%	56.35%	43.65%	100%	64.15%	35.85%	100%	68.89%	31.11%	100%	51.24%	48.76%	100%	47.24%	52.76%	100%	55.16%	44.84%
2	เครื่องดื่ม	52	38	14	41	24	17	3	1	2	35	22	13	30	17	13	161	102	59
		100%	73.08%	26.92%	100%	58.54%	41.46%	100%	33.33%	66.67%	100%	62.86%	37.14%	100%	56.67%	43.33%	100%	63.35%	36.65%
3	สมุนไพรที่ใช้อาหาร	108	59	49	412	254	158	42	28	14	109	60	49	67	44	23	738	445	293
		100%	54.63%	45.37%	100%	61.65%	38.35%	100%	66.67%	33.33%	100%	55.05%	44.95%	100%	65.67%	34.33%	100%	60.30%	39.70%
4	ผ้า เครื่องแต่งกาย	463	270	193	277	210	67	29	25	4	1,125	370	755	128	90	38	2,022	965	1,057
		100%	58.32%	41.68%	100%	75.81%	24.19%	100%	86.21%	13.79%	100%	32.89%	67.11%	10000%	70.31%	42.22%	100%	47.73%	52.27%
5	ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	854	637	217	918	803	115	92	87	5	880	778	102	214	180	34	2,958	2,485	473
		100%	74.59%	25.41%	100%	87.47%	14.32%	100%	94.57%	5.43%	100%	88.41%	11.59%	100%	84.11%	15.89%	100%	84.01%	15.99%
	รวม	1,729	1,146	583	2,019	1,529	490	211	172	39	2,391	1,354	1,037	856	528	328	7,206	4,729	2,477
		100%	66.28%	33.72%	100%	75.73%	24.27%	100%	81.52%	18.48%	100%	56.63%	43.37%	100%	61.68%	38.32%	100%	65.63%	34.37%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักพอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 3 : รัฐยอมรับจากการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2555

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (1)			ภาคกลาง (2)			ภาคใต้ชายฝั่งตะวันตก (3)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4)			ภาคใต้ (5)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	263	147	116	331	229	102	105	75	30	287	143	144	300	171	129	1,286	765	521
		100%	55.89%	44.11%	100%	69.18%	30.82%	100%	71.43%	28.57%	100%	49.83%	50.17%	100%	57.00%	43.00%	100%	59.49%	40.51%
2	เครื่องใช้	81	53	28	21	14	7	6	5	1	36	26	10	27	6	21	171	104	67
		100%	65.43%	34.57%	100%	66.67%	33.33%	100%	100%	0%	100%	68.42%	31.58%	100%	77.78%	22.22%	100%	60.79%	39.21%
3	สมุนไพรใช้ในอาหาร	161	63	78	371	234	137	38	22	16	159	88	66	61	36	25	750	460	310
		100%	46.68%	53.32%	100%	63.05%	36.95%	100%	57.89%	42.11%	100%	59.73%	40.29%	100%	62.30%	37.70%	100%	58.67%	41.33%
4	ผ้า หรือผลผลิตจาก	180	162	3.8	470	307	163	29	23	6	1,416	585	831	44	39	47	2,139	1,136	1,368
		100%	53.26%	46.74%	100%	65.32%	34.68%	100%	79.31%	20.69%	100%	41.33%	58.69%	100%	67.36%	48.46%	100%	53.11%	63.96%
5	ของใช้ของตกแต่งของที่ระลึก	892	690	202	1,298	1,258	40	108	106	2	1,210	1,069	141	317	299	27	3,825	3,319	632
		100%	77.35%	22.65%	100%	96.92%	4.85%	100%	98.15%	1.85%	100%	88.35%	11.65%	100%	91.48%	8.52%	100%	88.71%	11.29%
6	อื่นๆ	2,057	1,515	542	2,491	2,022	469	266	237	29	3,090	1,906	1,184	869	617	252	8,173	6,091	2,082
		100%	63.63%	36.87%	100%	81.17%	18.83%	100%	89.17%	10.83%	100%	61.68%	38.32%	100%	70.97%	27.33%	100%	69.48%	30.59%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักของคณะผู้แทนศูนย์มาตรฐานเทรทีกาสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 4 : รัฐยอมรับจากการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2556

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (1)			ภาคกลาง (2)			ภาคใต้ชายฝั่งตะวันตก (3)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (4)			ภาคใต้ (5)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนตำรับ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	368	189	179	189	125	64	177	12	5	307	48	59	127	77	50	1,168	351	297
		100%	40.14%	39.86%	100%	66.16%	33.86%	100%	70.59%	29.41%	100%	44.86%	55.14%	100%	60.63%	39.37%	100%	59.69%	40.31%
2	เครื่องใช้	61	37	24	20	15	5	4	4	0	23	16	7	11	7	4	119	79	40
		100%	60.66%	39.34%	100%	75.00%	25.00%	100%	100%	0%	100%	69.57%	30.43%	100%	63.64%	36.36%	100%	66.39%	33.61%
3	สมุนไพรใช้ในอาหาร	66	24	22	150	105	50	17	9	8	68	39	29	22	16	6	308	198	110
		100%	52.17%	47.17%	100%	67.95%	32.26%	100%	52.35%	47.65%	100%	57.35%	42.65%	100%	72.75%	27.27%	100%	64.29%	35.71%
4	ผ้า หรือผลผลิตจาก	210	125	87	226	159	67	8	5	3	457	264	193	65	46	19	966	596	368
		100%	58.57%	41.43%	100%	70.35%	29.65%	100%	62.50%	37.50%	100%	57.77%	42.23%	100.00%	71.43%	30.00%	100%	61.85%	38.17%
5	ของใช้ของตกแต่งของที่ระลึก	521	446	76	655	653	22	52	51	1	628	594	34	155	148	7	2,041	1,891	150
		100%	85.41%	14.59%	100%	96.66%	3.44%	100%	96.88%	3.13%	100%	94.59%	5.41%	100%	91.71%	8.29%	100%	92.65%	7.35%
6	อื่นๆ	986	718	268	1,265	1,059	208	78	66	12	1,283	961	322	428	333	95	4,020	3,115	905
		100%	72.82%	27.18%	100%	83.79%	16.71%	100%	84.62%	15.38%	100%	74.90%	25.10%	100%	77.80%	22.20%	100%	77.49%	22.51%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักของคณะผู้แทนศูนย์มาตรฐานเทรทีกาสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 5 : ร้อยละของการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2557

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (ราย)			ภาคกลาง (ราย)			ภาคตะวันออก (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	161	104	57	280	202	78	50	43	7	143	75	68	193	114	79	827	538	289
		100%	64.60%	35.40%	100%	72.14%	27.86%	100%	86.00%	14.00%	100%	52.45%	47.55%	100%	59.07%	40.93%	100%	65.05%	34.95%
2	เครื่องดื่ม	40	16	24	22	14	8	5	3	2	20	17	3	16	9	7	103	59	44
		100%	40.00%	60.00%	100%	63.64%	36.36%	100%	100%	0%	100%	85.00%	15.00%	100%	56.25%	43.75%	100%	57.28%	42.72%
3	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	64	41	23	224	146	78	26	19	7	84	40	44	48	39	9	446	285	161
		100%	64.06%	35.94%	100%	65.18%	34.82%	100%	73.08%	26.92%	100%	47.62%	52.38%	100%	81.25%	18.75%	100%	63.90%	36.10%
4	ผ้า เครื่องแต่งกาย	344	230	114	277	229	48	34	28	6	1020	588	432	103	86	17	1,778	1161	617
		100%	66.86%	33.14%	100%	82.67%	17.33%	100%	82.35%	17.65%	100%	57.65%	42.35%	10000%	83.50%	19.77%	100%	65.30%	34.70%
5	ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	730	615	115	897	874	23	50	49	1	1165	1094	71	302	288	14	3,144	2,920	224
		100%	84.25%	15.75%	100%	97.44%	2.63%	100%	98.00%	2.00%	100%	93.91%	6.09%	100%	95.36%	4.64%	100%	92.88%	7.12%
	รวม	1,339	1,006	333	1,700	1,465	235	165	142	23	2,432	1,814	618	662	536	126	6,298	4,963	1,335
		100%	75.13%	24.87%	100%	86.18%	13.82%	100%	86.06%	13.94%	100%	74.59%	25.41%	100%	80.97%	19.03%	100%	78.80%	21.20%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 6 : ร้อยละของการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2558

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (ราย)			ภาคกลาง (ราย)			ภาคตะวันออก (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	299	165	134	245	173	72	45	40	5	179	79	100	296	183	113	1,064	640	424
		100%	55.18%	44.82%	100%	70.61%	29.39%	100%	88.89%	11.11%	100%	44.13%	55.87%	100%	61.82%	38.18%	100%	60.15%	39.85%
2	เครื่องดื่ม	85	41	44	24	18	6	5	5	0	30	22	8	21	14	7	165	100	65
		100%	48.24%	51.76%	100%	75.00%	25.00%	100%	100%	0%	100%	73.33%	26.67%	100%	66.67%	33.33%	100%	60.61%	39.39%
3	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	153	91	62	395	248	147	39	27	12	112	63	49	68	50	18	767	479	288
		100%	59.48%	40.52%	100%	62.78%	37.22%	100%	69.23%	30.77%	100%	56.25%	43.75%	100%	73.53%	26.47%	100%	62.45%	37.55%
4	ผ้า เครื่องแต่งกาย	479	339	140	340	283	57	26	19	7	1,306	794	512	138	108	30	2,289	1,543	746
		100%	70.77%	29.23%	100%	83.24%	16.76%	100%	73.08%	26.92%	100%	60.80%	39.20%	10000%	78.26%	27.78%	100%	67.41%	32.59%
5	ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	724	587	137	893	840	53	83	81	2	863	803	60	322	302	20	2,885	2,613	272
		100%	81.08%	18.92%	100%	94.06%	6.31%	100%	97.59%	2.41%	100%	93.05%	6.95%	100%	93.79%	6.21%	100%	90.57%	9.43%
	รวม	1,740	1,223	517	1,897	1,562	335	198	172	26	2,490	1,761	729	845	657	188	7,170	5,375	1,795
		100%	70.29%	29.71%	100%	82.34%	17.66%	100%	86.87%	13.13%	100%	70.72%	29.28%	100%	77.75%	22.25%	100%	74.97%	25.03%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 7 : ร้อยละของจำนวนยี่ห้อของการรับจดทะเบียนเครื่องสำอางที่ผลิตในประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2559

ลำดับที่	ประเภท	ภาคกลาง (ราย)			ภาคเหนือ (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง
1.	เกษตร	275	180	95	318	225	93	69	63	6	327	86	41	221	149	72
		100%	65.45%	34.55%	100%	70.75%	29.25%	100%	91.30%	12.08%	100%	67.72%	32.28%	100%	67.42%	32.58%
2.	เครื่องสำอาง	108	66	42	29	17	12	3	3	0	30	22	8	14	8	6
		100%	61.11%	38.89%	100%	58.62%	41.38%	100%	100%	0%	100%	73.33%	26.67%	100%	57.14%	42.86%
3	สมุนไพรที่ใช้เกษตร	422	70	52	363	219	144	77	69	28	314	96	68	344	294	50
		100%	57.36%	42.62%	100%	63.06%	39.67%	100%	63.06%	36.36%	100%	62.58%	37.66%	100%	85.47%	14.53%
4	ผ้า หรือผลผลิตจาก	182	161	191	307	236	71	26	17	9	1,363	724	639	553	123	30
		100%	46.40%	36.60%	100%	76.22%	23.39%	100%	65.38%	34.62%	100%	53.93%	46.89%	100.00%	80.39%	19.39%
5	ขอยยี่ ขอยหมดอายุ	414	697	117	859	798	61	87	77	10	991	928	63	17	17	0
	ขอฟ้าเก็บ	100%	84.06%	19.66%	100%	93.15%	5.14%	100%	88.51%	11.49%	100%	93.64%	6.36%	100%	100%	0%
	รวม	1,671	1,174	497	1,896	1,495	365	262	169	53	2,645	1,856	789	149	591	158
		100%	70.26%	29.74%	100%	80.46%	19.58%	100%	64.50%	21.90%	100%	70.17%	29.83%	100%	79.91%	21.28%

ที่มา:ระเบียบฯ : สำนักวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักพัฒนาและสารสนเทศการค้าสหกรณ์และเกษตรกร กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 8 : ร้อยละของจำนวนยี่ห้อของการรับจดทะเบียนเครื่องสำอางที่ผลิตในประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2560

ลำดับที่	ประเภท	ภาคกลาง (ราย)			ภาคเหนือ (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง	จำนวนสำรวม	ต่าง	ไม่ต่าง
1	เกษตร	214	138	76	318	198	120	69	58	11	315	80	73	199	183	66
		100%	64.49%	35.51%	100%	62.26%	37.74%	100%	84.06%	15.94%	100%	52.29%	47.71%	100%	73.49%	26.51%
2	เครื่องสำอาง	57	24	33	34	19	15	4	2	2	31	22	9	18	10	8
		100%	66.86%	36.14%	100%	55.88%	44.12%	100%	50%	50%	100%	70.97%	29.03%	100%	55.56%	44.44%
3	สมุนไพรที่ใช้เกษตร	309	156	53	266	143	123	43	32	13	173	91	103	90	58	36
		100%	66.64%	31.56%	100%	54.51%	45.49%	100%	71.11%	28.89%	100%	40.64%	59.54%	100%	60.00%	40.00%
4	ผ้า หรือผลผลิตจาก	383	369	114	265	189	76	34	33	1	1,013	486	528	111	89	22
		100%	91.23%	28.77%	100%	71.96%	28.36%	100%	97.06%	2.94%	100%	48.12%	51.88%	100.00%	80.18%	19.82%
5	ขอยยี่ ขอยหมดอายุ	992	917	75	695	648	47	60	57	3	1,060	913	147	551	516	35
	ขอฟ้าเก็บ	100%	87.35%	12.65%	100%	93.26%	7.25%	100%	95.00%	5.00%	100%	90.85%	9.15%	100%	95%	6.53%
	รวม	1,395	1,064	351	1,576	1,197	377	212	182	30	2,572	1,571	861	759	652	167
		100%	76.27%	23.73%	100%	76.08%	23.50%	100%	85.85%	14.15%	100%	66.25%	33.77%	100%	85.60%	18.60%

ที่มา:ระเบียบฯ : สำนักวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักพัฒนาและสารสนเทศการค้าสหกรณ์และเกษตรกร กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 9 : ร้อยละของการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2561

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (ราย)			ภาคกลาง (ราย)			ภาคตะวันออก (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	184	137	47	197	134	63	42	40	2	130	70	60	162	121	41	715	502	213
		100%	74.46%	25.54%	100%	68.02%	31.98%	100%	95.24%	4.76%	100%	53.85%	46.15%	100%	74.69%	25.31%	100%	70.21%	29.79%
2	เครื่องดื่ม	47	39	8	30	25	5	2	2	0	22	14	8	7	4	3	108	84	24
		100%	82.98%	17.02%	100%	83.33%	16.67%	100%	100%	0.00%	100%	63.64%	36.36%	100%	57.14%	42.86%	100%	77.78%	22.22%
3	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	176	124	52	172	93	79	27	21	6	98	48	50	92	69	23	565	355	210
		100%	70.45%	29.55%	100%	54.07%	45.93%	100%	77.78%	22.22%	100%	48.98%	51.02%	100%	75.00%	25.00%	100%	62.83%	37.13%
4	ผ้า เครื่องแต่งกาย	1043.04	206	108	266	199	67	43	40	3	629	347	282	109	82	27	1,361	874	478
		100%	65.61%	34.39%	100%	74.81%	25.19%	100%	93.02%	6.98%	100%	55.17%	44.83%	100%	75.23%	24.77%	100%	64.22%	35.78%
5	ของใช้ ของตกแต่ง	833	751	82	803	731	72	95	89	6	1066	922	144	608	599	9	3,405	3,092	243
	ของที่ระลึก	100%	90.16%	9.84%	100%	91.03%	8.97%	100%	93.68%	6.32%	100%	93.06%	13.51%	100%	98.52%	1.48%	100%	90.81%	9.19%
	รวม	2283.04	1257	297	1468	1182	286	209	192	17	1945	1401	544	978	875	103	6154	4907	1177
		100%	80.89%	19.11%	100%	80.52%	19.48%	100%	91.87%	8.13%	100%	72.03%	27.97%	100%	89.47%	10.53%	100%	79.74%	20.26%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ตารางที่ 10 : ร้อยละของการยื่นขอการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศไทย จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ของปี พ.ศ. 2562

ลำดับที่	ประเภท	ภาคเหนือ (ราย)			ภาคกลาง (ราย)			ภาคตะวันออก (ราย)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ราย)			ภาคใต้ (ราย)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	166	144	22	153	122	31	30	30	0	56	41	15	188	159	29	593	496	97
		100%	86.75%	13.25%	100%	79.74%	20.26%	100%	100%	0%	100%	73.21%	26.79%	100%	84.57%	15.43%	100%	83.64%	16.36%
2	เครื่องดื่ม	50	48	2	19	12	7	3	2	1	16	9	7	18	15	3	106	86	20
		100%	96%	4%	100%	63.16%	36.84%	100%	67%	33.33%	100%	56.25%	43.75%	100%	83.33%	16.67%	100%	81.13%	18.87%
3	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	113	94	19	230	139	91	30	21	9	104	77	27	58	45	13	535	376	159
		100%	83.19%	16.81%	100%	60.43%	39.57%	100%	70%	30%	100%	74.04%	25.96%	100%	77.59%	22.41%	100%	70.28%	29.72%
4	ผ้า เครื่องแต่งกาย	956	915	41	542	468	74	56	53	3	3519	3295	224	335	308	27	5408	5039	369
		100%	95.71%	4.29%	100%	86.35%	13.65%	100%	95%	5.36%	100%	93.63%	6.37%	100%	91.94%	8.06%	100%	93.18%	6.82%
5	ของใช้ ของตกแต่ง	1276	1257	19	1294	1245	49	162	161	1	1716	1680	36	653	649	4	5101	4992	109
	ของที่ระลึก	100%	98.51%	1.49%	100%	96.21%	3.79%	100%	99%	0.62%	100%	97.90%	2.10%	100%	99.39%	0.61%	100%	97.86%	2.14%
	รวม	2561	2458	103	2238	1986	252	281	267	14	5411	5102	309	1252	1176	76	11743	10989	754
		100%	95.98%	4.02%	100%	88.74%	11.26%	100%	95%	4.98%	100%	94.29%	5.71%	100%	93.93%	6.07%	100%	93.58%	6.42%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย สำนักหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ภาคผนวก

ตารางที่ 11 จังหวัดของการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนของประเทศ จำแนกตามประเภทเครื่องจักรกลการเกษตร ของประเทศ ของปี พ.ศ. 2563

ที่ดำเนินการ	ประเภท	รถแทรกเตอร์ (T)			รถนวดข้าว (C)			รถดำนา/รถหยอดข้าวหลุม (T)			รถดำนา/รถหยอดข้าวหลุม (ไม่ใช่ T)			เกษตรกร (ราย)			ทั้งหมด	
	เหล็กเกี่ยวน์	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา	ไม่ทำนา
1	อากาศ	118	91	27	343	249	94	141	113	28	100	76	24	227	179	48	929	708	221
		100%	77.12%	22.88%	100%	72.59%	27.41%	100%	80.14%	19.86%	100%	76.00%	24.00%	100%	78.85%	21.15%	100%	76.21%	23.79%
2	เครื่องเดิน	21	12	9	25	12	13	6	5	1	14	11	3	13	9	4	53	32	21
		100%	57.14%	42.86%	100%	52.17%	47.83%	100%	62.50%	37.50%	100%	78.57%	21.43%	100%	69.08%	60.95%	100%	60.23%	39.77%
3	สมุดโฉนดไม้ไผ่	123	87	36	212	148	64	41	29	12	88	55	29	127	94	33	587	413	174
		100%	70.73%	29.27%	100%	69.81%	30.19%	100%	70.73%	29.27%	100%	65.48%	34.52%	100%	74.02%	25.98%	100%	70.36%	29.64%
4	ใช้ เครื่องต่อกาย	238	177	61	282	218	64	53	44	9	106	663	865	103	150	78	1042	1252	510
		100%	74.37%	25.63%	100%	77.30%	22.70%	100%	83.02%	16.98%	100%	82.13%	17.99%	100%	80.98%	19.02%	100%	29.95%	20.35%
5	ขอเจ็ริมขอคนเล่น ของที่ทำกิน	252	218	34	658	627	31	148	141	7	661	616	45	508	297	11	2027	1899	128
		100%	86.51%	13.49%	100%	95.29%	4.71%	100%	95.27%	4.73%	100%	93.19%	6.81%	100%	96.45%	3.57%	100%	93.69%	6.31%
	รวม	752	585	167	1654	1254	400	349	332	59	1668	1419	966	978	729	174	5173	4305	868
		100%	77.79%	22.21%	100%	82.82%	17.39%	100%	95.13%	15.09%	100%	85.23%	14.77%	100%	84.42%	15.58%	100%	83.22%	16.78%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารเกษตรฐานเครื่องจักรกลการเกษตร สำนักงานเกษตรฐานเครื่องจักรกลการเกษตร ปีงบ 2557 รวบรวมโดย กองเทคโนโลยีฐาน กรมวิทยาการเกษตรกิจวิจารา

ตารางที่ 12 ข้อมะของการขึ้นขอการบีรองมาตรฐานเครื่องจักรกลที่ขึ้นทะเบียนของประเทศ จำแนกตามประเภทเครื่องจักรกลการเกษตร ของประเทศ ของปี พ.ศ. 2564

ที่ดำเนินการ	ประเภท	รถแทรกเตอร์ (T)			รถนวดข้าว (C)			รถดำนา/รถหยอดข้าวหลุม (T)			รถดำนา/รถหยอดข้าวหลุม (ไม่ใช่ T)			เกษตรกร (ราย)			ทั้งหมด	
	เหล็กเกี่ยวน์	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	ทำนา	ไม่ทำนา	ทำนา	ไม่ทำนา
1	อากาศ	89	73	16	249	180	69	65	45	20	65	41	24	186	193	141	52	640	489	176
		100%	82.02%	17.98%	100%	74.30%	25.70%	100%	69.23%	30.77%	100%	63.08%	36.92%	100%	73.06%	26.94%	100%	73.55%	26.65%
2	เครื่องเดิน	57	49	8	15	8	7	7	6	1	13	13	0	26	17	7	1	118	93	25
		100%	85.96%	14.04%	100%	53.33%	46.67%	100%	85.71%	14.29%	100%	100%	0.00%	100%	70.83%	29.17%	100%	80.17%	19.83%
3	สมุดโฉนดไม้ไผ่	69	58	11	97	56	41	50	41	9	37	25	12	95	52	43	350	277	80
		100%	84.06%	15.94%	100%	75.59%	24.41%	100%	82.00%	18.00%	100%	67.56%	32.44%	100%	77.61%	22.39%	100%	77.38%	22.86%
4	ผ้า เครื่องต่อกาย	219	215	64	258	210	48	53	39	14	577	422	155	151	124	27	1518	1011	508
		100%	77.05%	22.95%	100%	81.40%	18.60%	100%	73.58%	26.42%	100%	73.14%	26.86%	100%	82.12%	17.88%	100%	76.49%	25.51%
5	ขอเจ็ริมขอคนเล่น ของที่ทำกิน	129	120	9	562	524	38	144	137	7	551	498	36	255	246	9	1611	1525	86
		100%	93.02%	6.98%	100%	94.95%	5.07%	100%	95.14%	4.86%	100%	93.75%	6.21%	100%	96.47%	3.53%	100%	94.66%	5.34%
	รวม	623	515	108	1201	1028	178	319	268	51	1283	997	226	690	580	110	4054	3065	673
		100%	82.66%	17.34%	100%	85.18%	14.82%	100%	84.03%	15.99%	100%	81.92%	18.48%	100%	84.06%	15.94%	100%	83.41%	16.59%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานเครื่องจักรกลการเกษตร สำนักงานมาตรฐานเครื่องจักรกลการเกษตร ปีงบ 2557 รวบรวมโดย กองเทคโนโลยีฐาน กรมวิทยาการเกษตรกิจวิจารา

ตารางที่ 13 รัฐผละของการบริหารบริการงานตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศ จำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์และภาคต่างๆ ของประเทศ ของปี พ.ศ. 2565

ลำดับที่	ประเทศ	ภาคเหนือ (ร้านบ)			ภาคกลาง (ร้านบ)			ภาคตะวันออก (ร้านบ)			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้านบ)			ภาคใต้ (ร้านบ)			รวม		
	ผลิตภัณฑ์	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	จำนวนคำขอ	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	อาหาร	81	56	25	164	115	49	55	46	7	56	44	12	207	164	43	561	425	136
		100%	69.14%	30.86%	100%	70.12%	29.88%	100%	86.79%	13.12%	100%	78.57%	21.43%	100%	79.25%	20.77%	100%	75.76%	24.24%
2	เครื่องดื่ม	50	43	7	10	7	3	6	4	2	19	15	4	13	10	3	98	79	19
		100%	86.00%	14.00%	100%	70.00%	30.00%	100%	66.67%	33.33%	100%	78.95%	21.05%	100%	76.92%	23.08%	100%	80.61%	19.39%
3	กลุ่มงานไม้ฝีมือการ	52	37	15	143	97	46	30	18	12	57	38	19	48	36	12	330	226	104
		100%	71.15%	28.85%	100%	67.83%	32.17%	100%	60.00%	40.00%	100%	66.67%	33.33%	100%	75.00%	25.00%	100%	68.48%	31.52%
4	ถ้ำ หรือแต่งกายร	541	393	148	461	348	93	111	97	14	848	659	209	285	175	60	2246	1692	538
		100%	72.68%	27.36%	100%	79.85%	20.17%	100%	87.39%	12.61%	100%	75.92%	24.08%	100%	74.47%	25.53%	100%	76.35%	25.65%
5	ของใช้ของตกแต่ง	275	254	21	679	603	26	185	180	5	640	434	26	292	280	12	1891	1801	90
	ของที่ระลึก	100%	92.36%	7.64%	100%	96.17%	3.83%	100%	97.30%	2.70%	100%	94.38%	5.65%	100%	95.89%	4.11%	100%	95.24%	4.76%
	รวม	999	783	216	1457	1240	217	385	346	40	1660	1190	270	895	665	150	5096	4223	875
		100%	78.38%	21.62%	100%	85.11%	14.89%	100%	89.61%	10.39%	100%	81.53%	18.48%	100%	83.48%	16.55%	100%	82.87%	17.13%

ที่มาของข้อมูล : สำนักบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีนาคม 2557 รวบรวมโดย กองทดในไม้ฝีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ

กองเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ
75/7 ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทร 0 2201 7103, 0 2201 7056

